

**ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ
ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ, ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ
ΕΧ-ΑΝΤΕ ΡΥΘΜΙΣΗΣ,
ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΥ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΙΣΧΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ
ΚΑΙ
ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
(ΕΚΚΙΝΗΣΗ) ΚΛΗΣΕΩΝ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΚΤΥΑ ΚΙΝΗΤΗΣ
ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 7 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2002/21/ΕΚ**

Αριθμός Εγγράφου:	ΕΑ 15(2003)/ΔΔΗΕ01-2015
Ημερομηνία:	24/03/15

Πίνακας Περιεχομένων

ΜΕΡΟΣ 1	ΣΥΝΟΨΗ.....	5
ΜΕΡΟΣ 2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
2.1.	Νομοθετικό Πλαίσιο	9
2.2	Προσέγγιση Επιτρόπου.....	12
2.3.	Το Υφιστάμενο Ρυθμιστικό Πλαίσιο.....	14
2.4.	Συνεργασία με την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ).....	16
2.5.	Δομή Εγγράφου.....	16
ΜΕΡΟΣ 3	ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	18
3.1.	Εισαγωγή	18
3.2.	Κριτήρια για τον ορισμό της σχετικής αγοράς	19
3.3.	Η Σχετική Αγορά Προϊόντων και Υπηρεσιών	21
3.3.1	Εισαγωγή	21
3.3.2	Η λιανική αγορά υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας.....	22
3.3.3.	Πρόσβαση και προέλευση (εκκίνηση) κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας	29
3.7	Τεστ Τριών Κριτηρίων	44
3.7.1	Παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά 45	
3.7.2	Διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στον σχετικό χρονικό ορίζοντα.	51
3.7.3.	Ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνον της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς.	53
3.8	Συμπέρασμα αναφορικά με τα τρία κριτήρια	54
Μέρος 4	Ανάλυση Σχετικής Αγοράς.....	55
4.1.	Εισαγωγή.....	55

4.2.	Δομή και Μεριδία Αγοράς.....	56
4.3.	Δυνητικός Ανταγωνισμός.....	56
4.4.	Αντισταθμιστική Διαπραγματευτική Ισχύς.....	57
4.5.	Αντί-ανταγωνιστικές συμπεριφορές.....	58
4.5.1	Υπερβολική τιμολόγηση των χονδρικών τελών πρόσβασης σε κινητά δίκτυα	58
4.5.2	Διακριτική (άνιση) τιμολόγηση των τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα	59
4.6	Αποτυχία της Αγοράς που Απαιτεί Ex-Ante (εκ των προτέρων) Ρυθμιστική Παρέμβαση.....	59
4.7	Συμπέρασμα.....	61
Μέρος 5	Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις.....	62
5.1.	Υφιστάμενη Ρύθμιση και Συνέπειες της.....	62
5.2.	Εφαρμοστέες Αρχές κατά την Επιλογή των Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων.....	63
5.3.	Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις και Αιτιολόγηση.....	64
5.4	Ειδικότερη Περιγραφή των Προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων.....	66
5.4.1.	Υποχρέωση Διαφάνειας.....	66
5.4.2.	Υποχρέωση Αμεροληψίας (Μη Διάκρισης).....	67
5.4.3.	Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού.....	68
5.4.4.	Παραχώρηση Πρόσβασης και Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου.....	68
5.4.5.	Υποχρέωση Ελέγχου Τιμών & Κοστολόγησης.....	69
Μέρος 6	Αξιολόγηση Επιπτώσεων Προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων.....	71
6.1	Επιπτώσεις στην Αγορά των Προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων.....	71
Παράρτημα Α	– Ερωτηματολόγιο προς Παροχείς.....	73
Παράρτημα Β	– Απαντήσεις Παροχέων στο Ερωτηματολόγιο του Παραρτήματος Α (Εμπιστευτικό).....	74

Παράρτημα Γ - Αποτελέσματα Έρευνας Καταναλωτών	75
Παράρτημα Δ Σχόλια παροχέων στη ΔΔΗΕ 01/2015 και Αξιολόγηση ΓΕΡΗΕΤ	
Παράρτημα Ε Επιστολή ΕΠΑ	
Παράρτημα ΣΤ – Γλωσσάριο	76

ΜΕΡΟΣ 1 ΣΥΝΟΨΗ

Σύμφωνα με το σε ισχύ ρυθμιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ο Επίτροπος Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΡΗΕΤ) καλείται να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, καθώς και τη γεωγραφική διάσταση κάθε αγοράς μέσα στην επικράτεια, σύμφωνα με τη διαδικασία για τον ορισμό αγοράς η οποία περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο¹ και λαμβάνοντας υπόψη τη Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές² (η Σύσταση). Στη συνέχεια ο ΕΡΗΕΤ οφείλει να εξετάσει το καθεστώς του ανταγωνισμού που υφίσταται σε κάθε αγορά και να αξιολογήσει το ενδεχόμενο καθορισμού οργανισμού/ών με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά, λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την Ανάλυση και τη Σημαντική Ισχύ στην Αγορά³ (Κατευθυντήριες γραμμές για ΣΙΑ). Σύμφωνα με το άρθρο 48 (1) του Νόμου 112(Ι)/2004, μετά την ολοκλήρωση του ορισμού των σχετικών αγορών σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 46 και 47 του Νόμου, ο ΕΡΗΕΤ διεξάγει εξέταση του καθεστώτος ανταγωνισμού.

Στη Σύσταση, δεν περιλαμβάνεται η αγορά Πρόσβαση και Προέλευση (Εκκίνηση) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας. Σύμφωνα με την παράγραφο 22 του προοιμίου της Σύστασης, οι ρυθμιστικές αρχές οφείλουν για τις αγορές της Σύστασης του 2003⁴ και της Σύστασης του 2007⁵ οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στη

¹ «Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ.33), (Οδηγία Πλαίσιο), όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2009/40/ΕΚ. Μεταφέρθηκε στην Κυπριακή Νομοθεσία με το Ν.112(Ι)/2004.

² «Σύσταση της Επιτροπής της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014 σχετικά με σημαντικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (2014/710/ΕΕ)

³ «Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (2002/С/165/03, ΕΕ C 165/6 της 11.7.2002, σελ. 6). Μεταφέρθηκαν στην Κυπριακή Νομοθεσία με τις Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις Κ.Δ.Π.147/2005 και Κ.Δ.Π.148/2005, όπως εκάστοτε τροποποιούνται.

⁴ Σύσταση της Επιτροπής της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2003 για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του

νέα Σύσταση να εφαρμόσουν την δοκιμασία των τριών κριτηρίων προκειμένου να εκτιμήσουν κατά πόσο με βάση τα εθνικά δεδομένα μία αγορά συνεχίζει να επιδέχεται εκ των πρότερων ρύθμιση. Τα τρία αυτά κριτήρια είναι:

- (α) Παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά.
- (β) Διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει στην κατεύθυνση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στο σχετικό χρονικό ορίζοντα.
- (γ) Ανεπάρκεια του δικαίου του ανταγωνισμού μόνο να αντιμετωπίσει ενδεδειγμένα τις αστοχίες της αγοράς.

Σε περίπτωση που με το πέρας της εξέτασης του καθεστώτος του ανταγωνισμού σε κάθε σχετική αγορά ο Επίτροπος καταλήγει στον καθορισμό οργανισμού/ών με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ), τότε στα πλαίσια άσκησης των καθηκόντων του επιβάλλει ρυθμιστικά μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 16 της Οδηγίας Πλαίσιο με στόχο την:

- προώθηση του ανταγωνισμού,
- ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, και
- προώθηση των συμφερόντων των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συμπεράσματα εξέτασης αγοράς

Στα πλαίσια της παρούσας εξέτασης, ο ΕΡΗΕΤ κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

A. Αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς

Στο χρονικό πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, η σχετική αγορά πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στο δημόσιο δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, δεν υπάρχουν

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, Ε(2003) 497, (2003/311/ΕΚ)

⁵ «Σύσταση Αγορών της Επιτροπής της 17 Δεκεμβρίου 2007 για τις αγορές προϊόντων και/ή υπηρεσιών στο τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Ε(2007) 5406 της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2007, ή άλλως 2007/879/ΕΚ, ΕΕ L 3444 της 28.12.2007, σελ. 65). Μεταφέρθηκαν στην Κυπριακή Νομοθεσία με τις Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις Κ.Δ.Π.147/2005 και Κ.Δ.Π.148/2005, όπως εκάστοτε τροποποιούνται.

υποκατάστατα ζήτησης και προσφοράς, και η σχετική αγορά αντιστοιχεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

B. Σε σχέση με την δοκιμασία των τριών κριτηρίων

Σε ό,τι αφορά στις υπηρεσίες πρόσβασης και προέλευσης (εκκίνησης) κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι η σχετική αγορά επιδέχεται εκ των προτέρων (ex-ante) ρύθμιση, αφού ικανοποιεί σωρευτικά τα τρία κριτήρια:

- παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά
- διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στον σχετικό χρονικό ορίζοντα
- ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνο της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς.

Γ. Σε σχέση με την αξιολόγηση του καθεστώτος του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές

- Η αγορά πρόσβασης και προέλευσης (εκκίνησης) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας δεν παρουσιάζεται επαρκώς ανταγωνιστική,
- Η κάτοχος του δικτύου πρόσβασης και προέλευσης (εκκίνησης) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας, κατέχει Σημαντική Ισχύ στη σχετική αγορά,
- Η σχετική αγορά απαιτεί εκ των προτέρων (ex ante) ρυθμιστική παρέμβαση

Με βάση την πιο πάνω αξιολόγηση, η ΑΤΗΚ ορίζεται ως οργανισμός με Σημαντική Ισχύ στην αγορά Πρόσβασης και Προέλευσης (Εκκίνησης) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας ενώ δικαιολογείται η επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στον οργανισμό

Δ. Σε σχέση με τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις

Ο ΕΡΗΕΤ προτείνει όπως οι ακόλουθες ρυθμιστικές υποχρεώσεις διατηρηθούν/επιβληθούν στη ΑΤΗΚ:

- (α) Υποχρέωση διαφάνειας (άρθρο 9), άρθρο 56 του Νόμου 112(Ι)/2004
- (β) Υποχρέωση αμεροληψίας (μη διάκρισης) (άρθρο 10), σύμφωνα με το άρθρο 57 του Νόμου 112(Ι)/2004.
- (γ) Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού (άρθρο 11), σύμφωνα με το άρθρο 58 του Νόμου 112(Ι)/2004
- (δ) Υποχρεώσεις Πρόσβασης και Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου (άρθρο 12) σύμφωνα με το άρθρο 59 του Νόμου 112(Ι)/2004,
- (ε) Υποχρεώσεις Ελέγχου Τιμών και κοστολόγησης (άρθρο 13) σύμφωνα με το άρθρο 60 του Ν.112(Ι)/2004.

ΜΕΡΟΣ 2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1. Νομοθετικό Πλαίσιο

Σύμφωνα με το σε ισχύ Κοινοτικό Ρυθμιστικό Πλαίσιο⁶ το οποίο προσβλέπει στη δημιουργία ενός κοινού εναρμονιστικού πλαισίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στοχεύει στη μείωση των εμποδίων εισόδου στην αγορά και την ενθάρρυνση των προοπτικών για αποτελεσματικό και υγιή ανταγωνισμό προς όφελος των καταναλωτών, οι προς ρύθμιση αγορές ορίζονται σύμφωνα με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και παρατίθενται στη σχετική Σύσταση⁷ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής λαμβανομένων υπόψη των εθνικών συνθηκών.

Ο Επίτροπος Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (EPHET) καλείται στα πλαίσια των σχετικών προνοιών της νομοθεσίας να ορίσει σχετικές

⁶ Βάση για το νέο κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο αποτελούν πέντε οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ):

- Οδηγία Πλαίσιο (βλ. υποσημείωση πιο πάνω).
- «Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους» (Οδηγία για την πρόσβαση, ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ. 7),
- «Οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002 για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Οδηγία για την αδειοδότηση, ΕΕ L108 της 24.4.2002, σελ.21),
- «Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002 για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Οδηγία καθολικής υπηρεσίας, ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ.51),
- «Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Ιουλίου 2002 σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ΕΕ L 201, 31/07/2002, σελ. 37), όπως αυτές τροποποιήθηκαν από την Οδηγία 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Νοεμβρίου 2009 και την Οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Νοεμβρίου 2009.

οι οποίες μεταφέρθηκαν στην Κυπριακή Νομοθεσία με τον Ν.112(Ι)/2004 την 30^η Απριλίου 2004, όπως εκάστοτε τροποποιήθηκε

⁷«Σύσταση της Επιτροπής της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014 σχετικά με σημαντικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (2014/710/ΕΕ)

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 17ης Δεκεμβρίου 2007 αναφορικά με σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2007) 5406] (2007/879/ΕΚ), και Αιτιολογική Έκθεση αυτής. Μεταφέρθηκαν στην Κυπριακή Νομοθεσία με τις Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις Κ.Δ.Π.147/2005 και Κ.Δ.Π.148/2005, ως αυτά εκάστοτε τροποποιούνται. Βλ. υποσημείωση πιο πάνω.

αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες και τη γεωγραφική διάσταση κάθε αγοράς μέσα στην επικράτεια, σύμφωνα με τη διαδικασία για τον ορισμό αγοράς η οποία περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη τη Σύσταση. Στη συνέχεια ο Επίτροπος οφείλει να αναλύσει το καθεστώς του ανταγωνισμού που υφίσταται σε κάθε αγορά και να αξιολογήσει το ενδεχόμενο καθορισμού οργανισμού/ών με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ), βάσει και των Κατευθυντήριων Γραμμών⁸ της ΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 48 (1) του Νόμου 112(I)/2004, «Μετά την ολοκλήρωση του ορισμού των σχετικών αγορών σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 46 και 47 του Νόμου, ο Επίτροπος διεξάγει ανάλυση του καθεστώτος ανταγωνισμού». Σύμφωνα με το άρθρο 48(2) του Νόμου 112(I)/2004, «όπου ως αποτέλεσμα της ανάλυσης του ανταγωνισμού σε μια συγκεκριμένη αγορά, ο Επίτροπος διαπιστώνει ότι η αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική, ο Επίτροπος θα ορίζει πρόσωπο ή πρόσωπα με Σημαντική Ισχύ στην αγορά αυτή».

Σε κάθε μια από τις αναγνωρισθείσες αγορές, η Εθνική Ρυθμιστική Αρχή (ΕΡΑ) είναι δυνατό να παρέμβει εκ των προτέρων (ex-ante) στα πλαίσια άσκησης των καθηκόντων της μόνο εφόσον η υπό εξέταση αγορά αξιολογείται ως μη επαρκώς ανταγωνιστική και κατά συνέπεια πρέπει να καθοριστούν οργανισμός/οί με ΣΙΑ⁹. Ο νομοθετικός ορισμός της ΣΙΑ αντιστοιχεί ουσιαστικά στην έννοια της «δεσπόζουσας θέσης» που έχει ορισθεί στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ως «η θέση οικονομικής ισχύος η οποία επιτρέπει σε ένα οργανισμό να συμπεριφέρεται σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές του, τους πελάτες τους και τελικά τους καταναλωτές». Τα ρυθμιστικά μέτρα που μπορεί να επιβληθούν από την ΕΡΑ σε αγορά όπου διαπιστώνεται ύπαρξη οργανισμού/ών με ΣΙΑ πρέπει να είναι κατάλληλα και αναλογικά και να αποσκοπούν στην επίτευξη στόχων πολιτικής, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 8 της Οδηγίας Πλαίσιο, που περιλαμβάνουν κυρίως την:

⁸ «Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (2002/C/165/03, ΕΕ C 165/6 της 11.7.2002, σελ. 6). Μεταφέρθηκαν στην Κυπριακή Νομοθεσία με τα Διατάγματα Κ.Δ.Π.147/2005 και Κ.Δ.Π.148/2005, ως αυτά εκάστοτε τροποποιούνται. Βλ. υποσημείωση, πιο πάνω.

⁹ Βλ. το άρθρο 14 της Οδηγίας Πλαίσιο ως προς τον νομοθετικό ορισμό της ΣΙΑ.

- προώθηση του ανταγωνισμού στην προσφορά υπηρεσιών/δικτύων/σχετικών διευκολύνσεων ηλεκτρονικών επικοινωνιών,
- ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, και
- προώθηση των συμφερόντων των καταναλωτών.

Σε περίπτωση που η ΕΡΑ αξιολογεί μια αγορά ως αρκούντως ανταγωνιστική, τότε σύμφωνα με το άρθρο 16(3) της Οδηγίας Πλαίσιο η ΕΡΑ υποχρεούται:

- (α) να μην επιβάλλει ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε οποιοδήποτε οργανισμό,
- (β) να αποσύρει από επηρεαζόμενο/ους οργανισμό/ούς ρυθμιστικές υποχρεώσεις οι οποίες επιβλήθηκαν στο παρελθόν.

Στη Σύσταση του 2007 και στη Σύσταση του 2014 δεν περιλαμβάνεται η αγορά «Πρόσβαση και Προέλευση (Εκκίνηση) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας. Σύμφωνα με την παράγραφο 22 του προοιμίου της Σύστασης, οι ρυθμιστικές αρχές οφείλουν, για τις αγορές της Σύστασης του 2003 οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στην Σύσταση, να εφαρμόσουν την δοκιμασία των τριών κριτηρίων προκειμένου να εκτιμήσουν κατά πόσον με βάση τα εθνικά δεδομένα μία αγορά συνεχίζει να επιδέχεται εκ των προτέρων ρύθμιση.

Στην αιτιολογική έκθεση της Σύστασης του 2007 (ενότητα 5) αναφέρεται ότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές οφείλουν να διενεργήσουν ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στις αγορές εκείνες όπου σε προηγούμενο γύρο ανάλυσης αγορών έχει ορισθεί παροχέας με ΣΙΑ ανεξάρτητα εάν οι εν λόγω αγορές περιέχονται ή όχι στην νέα Σύσταση του 2007. Με βάση την νέα ανάλυση οι ρυθμιστικές αρχές έχουν την δυνατότητα να διατηρήσουν / τροποποιήσουν ή να αποσύρουν τις υποβληθείσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

Στην αιτιολογική έκθεση της Σύστασης του 2014 (ενότητα 5) αναφέρεται ότι οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις που έχουν επιβληθεί διατηρούνται σε ισχύ μέχρι να διενεργηθεί νέα ανάλυση αγοράς. Για να δικαιολογηθεί η συνέχιση της επιβολής

ρυθμιστικών υποχρεώσεων για αγορές που δεν περιλαμβάνονται στη Σύσταση του 2014, αυτές οι αγορές πρέπει να υποβληθούν στο τέστ των τριών κριτηρίων και σε ανάλυση αγοράς.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο ΕΡΗΕΤ οφείλει να εξετάσει κατά πόσο συντρέχουν σωρευτικά τα τρία κριτήρια για την αγορά 15 ως η Σύσταση του 2003 έτσι ώστε να αιτιολογείται η εκ των προτέρων ρύθμιση. Επιπλέον, στην περίπτωση όπου αιτιολογείται εκ των προτέρων ρύθμιση θα πρέπει να διερευνηθεί το επίπεδο του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά και στην περίπτωση όπου υπάρχει παροχέας με ΣΙΑ να επιβληθούν οι κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

2.2 Προσέγγιση Επιτρόπου

Ο Επίτροπος σύμφωνα με τις πρόνοιες του Ν.112(Ι)/2004¹⁰ και της σχετικής δευτερογενούς νομοθεσίας¹¹, έχει συλλέξει δεδομένα και πληροφορίες από διάφορες πηγές οι οποίες καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της αλυσίδας παραγωγής και κατανάλωσης (ερωτηματολόγια καταναλωτών και δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών) με στόχο να διεξάγει με κάθε λεπτομέρεια και στη βάση καθιερωμένων οικονομικών και νομικών αρχών τη δραστηριότητα ορισμού και εξέτασης της σχετικής αγοράς.

Σημειώνεται ότι η εξέταση της σχετικής αγοράς στην οποία έχει προβεί ο Επίτροπος, περιλαμβάνει πέρα από την εξέταση της κατάστασης της αγοράς στο πρόσφατο παρελθόν και το συστατικό της «προοπτικής»¹², λαμβάνει δηλαδή υπόψη αναμενόμενες τεχνολογικές και οικονομολογικές εξελίξεις μέσα στην περίοδο που μεσολαβεί μέχρι την επόμενη ανάλυση της σχετικής αγοράς, η οποία τοποθετείται σε

¹⁰ Ο περί Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Νόμος του 2004, Ν.112(Ι)/2004, 30^{ης} Απριλίου 2004.

¹¹ Το περί Καθορισμού των Διαδικασιών Ορισμού και Ανάλυσης Αγορών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Διάταγμα του 2005, Κ.Δ.Π.147/2005, 24/03/2005 και η περί Μεθοδολογίας Ορισμού των Αγορών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Απόφαση του 2005, Κ.Δ.Π.148/2005, 24/03/2005, όπως έχουν τροποποιηθεί.

¹² Βλ. παρ. 20 των Κατευθυντήριων Γραμμών.

χρονικό ορίζοντα τριών (3) ετών από τον παρόντα χρόνο (χρονικό πλαίσιο παρούσας ανάλυσης).

Το παρόν έγγραφο τέθηκε σε Δημόσια Διαβούλευση με στόχο τη συλλογή σχολίων από τα ενδιαφερόμενα μέρη για τη διαδικασία που έχει ακολουθηθεί και τα συμπεράσματα στα οποία έχει καταλήξει ο Επίτροπος αναφορικά με:

- τον ορισμό σχετικής αγοράς,
- την αξιολόγηση της ανάγκης της εκ των προτέρων ρύθμισης
- την ανάλυση του καθεστώτος του υφιστάμενου ανταγωνισμού και τον καθορισμό οργανισμού με σημαντική ισχύ στην αγορά, και
- το σχέδιο ρυθμιστικών μέτρων

σε σχέση με την αγορά:

- Χονδρική Πρόσβαση και Προέλευση (Εκκίνηση) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας.

Όλα τα σχόλια που λήφθηκαν κατά τη Δημόσια Διαβούλευση είναι διαθέσιμα προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, στην ιστοσελίδα του Γραφείου¹³, με εξαίρεση πληροφορίες που δόθηκαν ως εμπιστευτικές και/ή ως επαγγελματικό απόρρητο και πάντα με βάση το Νόμο και τα βάσει αυτού εκδοθέντα Διατάγματα και εκδοθείσες Αποφάσεις.

Τα σχόλια των ενδιαφερομένων μερών λήφθηκαν υπόψη από τον Επίτροπο κατά την οριστικοποίηση του Εγγράφου Κοινοποίησης το οποίο θα σταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: «Επιτροπή») ως έγγραφο κοινοποίησης της αγοράς 15 σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 της Οδηγίας Πλαίσιο και στη Σύσταση Κοινοποίησης¹⁴.

¹³ Αρ. 8(3), 18(2) του Διατάγματος περί καθορισμού των διαδικασιών ορισμού και ανάλυσης της αγοράς, Κ.Δ.Π.127/2005.

¹⁴ «Σύσταση της Επιτροπής της 23^{ης} Ιουλίου 2003 για τις κοινοποιήσεις, τις προθεσμίες και τις διαβουλεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7^{ης} Μαρτίου 2002 σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών», (κοινοποιήθηκε υπό τον αριθμό Ε(2003) 2647), 2003/561/ΕΚ.

Τα σχόλια των συμμετεχόντων στη Δημόσια Διαβούλευση παρουσιάζονται ως Παράρτημα Δ.

2.3. Το Υφιστάμενο Ρυθμιστικό Πλαίσιο

Το 2009 σύμφωνα με το τότε εν ισχύ ρυθμιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ο Επίτροπος Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΡΗΕΤ) λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, καθώς και τη γεωγραφική διάσταση της αγοράς πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια κινητά δίκτυα μέσα στην επικράτεια, σύμφωνα με τη διαδικασία για τον ορισμό αγοράς η οποία περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο¹⁵ και λαμβάνοντας υπόψη τη σε τότε ισχύ Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές¹⁶ προέβηκε σε ορισμό της σχετικής αγοράς, ανέλυσε το καθεστώς του ανταγωνισμού στην αγορά και αξιολόγησε το ενδεχόμενο καθορισμού οργανισμού/ών με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά, λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την Ανάλυση και τη Σημαντική Ισχύ στην Αγορά¹⁷ (Κατευθυντήριες γραμμές για ΣΙΑ).

Στο χρονικό πλαίσιο της εξέτασης, στη σχετική αγορά χονδρικής Πρόσβασης και Προέλευσης (Εκκίνησης) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας δεν υπήρξαν υποκατάστατα ζήτησης και προσφοράς, και η σχετική αγορά θεωρήθηκε ότι αφορά σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε σχέση με την αξιολόγηση του καθεστώτος του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά:

¹⁵ «Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ.33), (Οδηγία Πλαίσιο). Μεταφέρθηκε στην Κυπριακή Νομοθεσία ως Ν.112(Ι)/2004.

¹⁶ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 17ης Δεκεμβρίου 2007 αναφορικά με σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2007) 5406] (2007/879/ΕΚ), και Αιτιολογική Έκθεση αυτής. .

¹⁷ «Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (2002/С/165/03, ΕΕ C 165/6 της 11.7.2002, σελ. 6). Μεταφέρθηκαν στην Κυπριακή Νομοθεσία με τα Διατάγματα Κ.Δ.Π.147/2005 και Κ.Δ.Π.148/2005.

- Η σχετική αγορά δεν παρουσιαζόταν επαρκώς ανταγωνιστική,
- η ΑΤΗΚ κατείχε σημαντική ισχύ στη σχετική αγορά,
- η σχετική αγορά απαιτούσε ex ante ρυθμιστική παρέμβαση.

Με βάση την πιο πάνω εξέταση, η ΑΤΗΚ καθορίστηκε ως οργανισμός με Σημαντική Ισχύ στην χονδρική αγορά Πρόσβασης και Προέλευσης Κλήσεων στο Κινητό της Δίκτυο.

Δεδομένου του αποτελέσματος της αξιολόγησης του καθεστώτος της σχετικής αγοράς και του καθορισμού της ΑΤΗΚ ως οργανισμού με ΣΙΑ, ο ΕΡΗΕΤ ήταν της άποψης ότι οι ακόλουθες ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα έπρεπε να διατηρηθούν, καταργηθούν ή και να επιβληθούν στην ΑΤΗΚ, δηλ.:

- i. Καταργήθηκε η υποχρέωση παροχής της δυνατότητας επιλογής φορέα,
- ii. Διατηρήθηκε η υποχρέωση παροχής πρόσβασης και διασύνδεσης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου,
- iii. Επιβλήθηκε η υποχρέωση παροχής πρόσβασης σε Παροχέα Εικονικού Δικτύου (MVNO), Παροχέα Κινητών Υπηρεσιών (SP), και Ενισχυμένο Παροχέα Υπηρεσίας (ESP),
- iv. Διατηρήθηκε η υποχρέωση παροχής πρόσβασης σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας με την παροχή υπηρεσιών Εθνικής Περιαγωγής,
- v. Διατηρήθηκε η υποχρέωση παροχής υπηρεσιών συνεγκατάστασης,
- vi. Διατηρήθηκε η υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διάκρισης), η ρύθμιση αυτή απαγορεύει κάθε είδους διάκριση και καλύπτει οποιασδήποτε μορφής άνιση μεταχείριση των πελατών μιας εταιρείας έναντι των ανταγωνιστών της.
- vii. Διατηρήθηκε η υποχρέωση για Λογιστικό Διαχωρισμό, αναφορικά με τα στοιχεία του δικτύου τα οποία αφορούν αποκλειστικά την υπηρεσία πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στο κινητό δίκτυο.

- viii. Διατηρήθηκε η υποχρέωση Έλεγχου Τιμών και Κοστολόγησης, η παροχή της υπηρεσίας πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων σε τιμές βάσει κόστους (LRIC) θεωρήθηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική ώστε να αποτραπούν οποιεσδήποτε υπερβολικά υψηλές χρεώσεις πέραν του κόστους, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί στρέβλωση στην αγορά λόγω υπερβολικών χρεώσεων.

2.4. Συνεργασία με την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ)

Σύμφωνα με το άρθρο 50 (1) του Ν.112(Ι)/2004 ο Επίτροπος διαβουλευεται με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς στα πλαίσια Δημόσιας Διαβούλευσης, καθώς και με την Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 50(2) του Ν.112(Ι)/2004, ο Επίτροπος διαβουλευεται με τα ενδιαφερόμενα μέρη πριν την κοινοποίηση σε ΕΕ.

Ο ΕΡΗΕΤ προτίθεται να διαβουλευτεί με την ΕΠΑ στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με τη διαδικασία Ορισμού και Ανάλυσης της σχετικής αγοράς που ακολουθεί. Σε περίπτωση που ο ΕΡΗΕΤ, μετά από παρατηρήσεις της ΕΠΑ, αποφασίσει τη διαφοροποίηση του ορισμού της σχετικής αγοράς ή των πορισμάτων της ανάλυσης αγοράς δεσμεύεται να διενεργήσει εκ νέου δημόσια διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη παρουσιάζοντας τα νέα πορίσματα του.

2.5. Δομή Εγγράφου

Η δομή του υπολοίπου κειμένου του παρόντος εγγράφου έχει ως εξής:

- Μέρος 3: Ορισμός της Σχετικής Αγοράς
Μέρος 4: Εξέταση Σχετικής Αγοράς
Μέρος 5: Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

Μέρος 6:	Αξιολόγηση Επιπτώσεων Προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων
Παράρτημα Α:	Ερωτηματολόγιο προς Παροχείς
Παράρτημα Β:	Απαντήσεις Παροχέων στο Ερωτηματολόγιο του Παραρτήματος Α
Παράρτημα Γ:	Αποτελέσματα Έρευνας Καταναλωτών
Παράρτημα Δ:	Σχόλια Παροχέων στη ΔΔΗΕ 01/2015 και Αξιολόγηση ΓΕΡΗΕΤ
Παράρτημα Ε:	Επιστολή Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού
Παράρτημα ΣΤ:	Γλωσσάριο

ΜΕΡΟΣ 3 ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

3.1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της Απόφασης¹⁸ ο ΕΡΗΕΤ καλείται να προχωρήσει στη διαδικασία ορισμού των σχετικών αγορών που ανταποκρίνονται στις συνθήκες της εθνικής αγοράς και στην προκείμενη περίπτωση στην εξέταση της σχετικής αγοράς αναφορικά με την «πρόσβαση και προέλευση (εκκίνηση) κλήσεων στα δημόσια κινητά δίκτυα» και στην εκτίμηση του καθεστώτος του ανταγωνισμού στη σχετική αυτή αγορά, σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, τη Σύσταση και τις Κατευθυντήριες γραμμές.

Ο στόχος της διεξαγωγής της διαδικασίας ορισμού της αγοράς, η οποία αποτελεί μέσο για την αξιολόγηση της επάρκειας του ανταγωνισμού και κατ' επέκταση της αναγκαιότητας επιβολής ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων, είναι να αναγνωρίσει μέσα από μια συστηματική διαδικασία τους ανταγωνιστικούς περιορισμούς που οι δραστηριοποιημένοι παροχείς σε μια αγορά αντιμετωπίζουν. Μέσα από μια τέτοια διαδικασία αναγνωρίζονται οι πραγματικοί και οι εν δυνάμει ανταγωνιστές οι οποίοι δυνατόν να περιορίσουν αλλήλους από του να επιδεικνύουν συμπεριφορά ανεξάρτητη από αυτή που θα αναμένετο ως αποτέλεσμα της ύπαρξης αποδοτικού ανταγωνισμού.

Το αποτέλεσμα του ορισμού της σχετικής αγοράς εξαρτάται από την κατάληξη της εφαρμογής των κριτηρίων υποκατάστασης ζήτησης και υποκατάστασης προσφοράς καθώς και από τον χρόνο που έχει καθορισθεί ως χρονικό πλαίσιο της παρούσας εξέτασης¹⁹.

¹⁸ Κ.Δ.Π. 148/2005.

¹⁹ Η ex-ante ρύθμιση αφορά στον εντοπισμό έλλειψης επαρκούς ανταγωνισμού μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο (χρονικό πλαίσιο παρούσας ανάλυσης).

Σύμφωνα με νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων²⁰, μια σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που είναι επαρκώς εναλλάξιμα ή υποκατάστατα, όχι μόνο αναφορικά με τα αντικειμενικά τους χαρακτηριστικά, βάσει των οποίων είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για την ικανοποίηση των διαρκών αναγκών των καταναλωτών, τις τιμές τους ή την επιδιωκόμενη χρήση τους, αλλά και τις συνθήκες του ανταγωνισμού όπως και την ύπαρξη της προσφοράς και της ζήτησης στην εν λόγω αγορά. Επομένως, ο καθορισμός της σχετικής αγοράς θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλες τις υπηρεσίες που οι τελικοί χρήστες χρησιμοποιούν για τις ίδιες ανάγκες (τελική χρήση).

Σημειώνεται ότι η χρήση του όρου «σχετική» αγορά υποδηλεί αξιολόγηση και της γεωγραφικής διάστασης της αγοράς, δηλαδή αξιολόγηση της προσφοράς/ζήτησης υπηρεσιών/προϊόντων σε μια γεωγραφική περιοχή και της ομοιογένειας στις συνθήκες ανταγωνισμού που παρατηρούνται, και η οποία δύναται να διακριθεί από γειτονική γεωγραφική περιοχή, στην οποία οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι ουσιωδώς διαφορετικές²¹.

Επιπρόσθετα, αναγνωρίζεται ότι παραδοσιακά²² στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών το γεωγραφικό εύρος μιας αγοράς καθορίζεται από την έκταση που καλύπτει το δίκτυο ή/και από πιθανούς περιορισμούς που επιβάλλονται από νομικά ή ρυθμιστικά μέτρα.

3.2. Κριτήρια για τον ορισμό της σχετικής αγοράς

Οι κύριοι ανταγωνιστικοί περιορισμοί που εξετάζονται κατά την αξιολόγηση της συμπεριφοράς των παροχέων σε μια αγορά αφορούν στη:

²⁰ Υπόθεση 322/81, Michelin v. Commission (1983) ECR 3461; Υπόθεση IV/31.533 και IV/34.072 AKZO v Commission; Υπόθεση C-62/86 [1991] ECR I-3359; Υπόθεση C-333/94 TetraPak v Commission.

²¹ Υπόθεση 27/76 United Brands v. Commission (1978) ECR 207.

²² Υπόθεση IV/M.1025, Mannesman/Olivetti/Infostrad.

- (α) δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης²³ και στη
- (β) δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς²⁴.

Ένας τρίτος παράγοντας ανταγωνιστικού περιορισμού που μπορεί να λαμβάνεται υπόψη αφορά το ενδεχόμενο εν δυνάμει (δυναμικού) ανταγωνισμού. Η διαφορά μεταξύ του εν δυνάμει ανταγωνισμού και της δυνατότητας υποκατάστασης της προσφοράς έγκειται στο γεγονός ότι η υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς αντιδρά σχετικά άμεσα σε πιθανή αύξηση τιμής ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας χωρίς σημαντικά έξοδα επένδυσης, ενώ ο εν δυνάμει ανταγωνισμός χρειάζεται περισσότερο χρόνο πριν ξεκινήσει να προσφέρει υπηρεσίες στην αγορά και η είσοδος του συνοδεύεται από σημαντική επένδυση.

Ο Επίτροπος στα πλαίσια του ορισμού της σχετικής αγοράς έλαβε υπόψη τα κριτήρια που αφορούν τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς, και χρησιμοποίησε σε αυτά τα πλαίσια και όπου αυτό εφαρμοζόταν τον «έλεγχο υποθετικού μονοπωλίου»²⁵ (Hypothetical Monopolist Test ή SSNIP Test = Small but Significant Non-transitory Increase in Price). Στα πλαίσια αυτού του ελέγχου (SSNIP) μια υπηρεσία (ή ομάδα υπηρεσιών) συνιστά σχετική αγορά εάν ένας υποθετικός μονοπωλιακός παροχέας μπορεί να επιβάλει μια μικρή (5-10%) και όχι μεταβατική αύξηση στην τιμή της υπηρεσίας πέραν του επιπέδου που ορίζει ο ανταγωνισμός χωρίς να μειωθούν οι πωλήσεις του σε σημείο που η αύξηση αυτή να τον καθιστά μη επικερδή²⁶.

²³ Επιτρέπει τον καθορισμό των προϊόντων προς τα οποία οι χρήστες μπορούν να στραφούν σε περίπτωση που παρατηρηθεί σχετική αύξηση τιμής σε ένα προϊόν της ίδιας αγοράς. Δεν είναι απαραίτητη η στροφή της πλειοψηφίας των καταναλωτών σε ένα άλλο προϊόν. Αρκεί ένας επαρκής αριθμός καταναλωτών να μεταπηδήσει σε άλλο προϊόν για να καταστήσει την αλλαγή της τιμής μη κερδοφόρα.

²⁴ Επιτρέπει την αξιολόγηση της δυνατότητας εισόδου παροχέων που δεν είναι ενεργοί στη σχετική αγορά ως αποτέλεσμα της σχετικής αύξησης στην τιμή προσφοράς.

²⁵ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Πρόσβαση (ΕΕ C 265 της 22.8.1998, σελ. 2), παρ. 46 και Υπόθεση T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής [1994] συλλογή II-755, παρ. 68. Σημειώνεται ότι για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης ο έλεγχος SSNIP χρησιμοποιείται ως εργαλείο αξιολόγησης της ύπαρξης ανταγωνισμού μεταξύ διαφορετικών προϊόντων ή υπηρεσιών

²⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, παρ.40.

Ο Επίτροπος ακολούθησε την Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό των σχετικών αγορών²⁷ και έλαβε υπόψη τον παράγοντα του εν δυνάμει ανταγωνισμού κατά την αξιολόγηση του καθεστώτος του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές.

3.3. Η Σχετική Αγορά Προϊόντων και Υπηρεσιών

3.3.1 Εισαγωγή

Η αγορά που εξετάζεται είναι η αγορά χονδρικής «για την παροχή πρόσβασης και εκκίνησης κλήσεων σε δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας», η οποία αποτελείται από την πρόσβαση στο δίκτυο, την εκκίνηση και την μεταφορά των κλήσεων²⁸. Αυτές οι υπηρεσίες χονδρικής, σε συνδυασμό με τον τερματισμό κλήσεων σε επίπεδο χονδρικής, είναι τα κύρια στοιχεία που απαιτούνται για να δημιουργηθεί μια λιανική υπηρεσία κινητής.

Η Σύσταση του 2003 για τις Σχετικές Αγορές αναφέρει ότι η δικτυακή πρόσβαση και η εκκίνηση κλήσεων παρέχονται συνήθως μαζί από ένα παροχέα κινητής, το οποία σημαίνει ότι και οι δύο υπηρεσίες μπορούν να θεωρηθούν μέρος της ίδιας αγοράς σε επίπεδο χονδρικής. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η σχετική αγορά χαρακτηρίζεται από φραγμούς εισόδου, διότι οι επιχειρήσεις στις οποίες δεν έχει εκχωρηθεί φάσμα δεν μπορούν να εισέλθουν στην αγορά. Αυτό, όμως δεν συνιστά απόλυτο φραγμό εισόδου, εφόσον υπάρχουν οι υποχρεώσεις πρόσβασης σε υφιστάμενα κινητά δίκτυα. Άρα, παροχείς εικονικών δικτύων κινητής (MVNOs) ή παροχείς κινητών υπηρεσιών (SPs) μπορούν να εισέλθουν στην αγορά και να παρέχουν λιανικές υπηρεσίες κινητών επικοινωνιών μέσω συμφωνιών πρόσβασης στα υφιστάμενα δίκτυα κινητής.

Τέλος, αυτή είναι η μόνη σχετική αγορά που ορίζεται στη Σύσταση του 2003 για την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει ρητά ότι η ρύθμιση σε επίπεδο χονδρικής

²⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (Επίσημη Εφημερίδα C 372 της 9,12,1997, σ. 5).

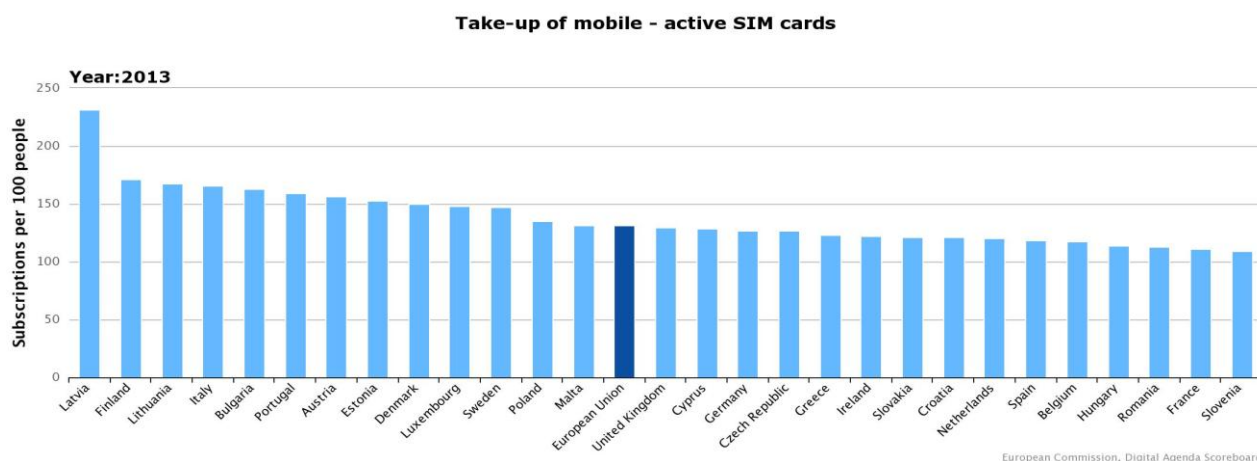
²⁸ Η χονδρική αγορά πρόσβασης επιτρέπει σε παροχείς εικονικού δικτύου να εκκινούν και να μεταφέρουν κλήσεις από τον ίδιο παροχέα κινητής (MNO) που είναι συνδεδεμένοι.

μπορεί να μην απαιτείται όταν παρατηρείται ικανοποιητικό επίπεδο ανταγωνισμού σε επίπεδο λιανικής.

3.3.2 Η λιανική αγορά υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας

Ο ΕΡΗΕΤ θεωρεί ότι η λιανική αγορά κινητής τηλεφωνίας στην Κύπρο διαφέρει σημαντικά από αυτήν άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διαφορά δεν παρουσιάζεται στη διείσδυση των γραμμών κινητής τηλεφωνίας η οποία, προσεγγίζει το 129,6 του πληθυσμού²⁹ σε σύγκριση με τον μέσο όρο Ε.Ε.131.6³⁰, βλ. Γράφημα 1, αλλά στο βαθμό συγκέντρωσης των μεριδίων αγοράς. Αυτό είναι απόρροια της ύπαρξης δύο μόνο παροχέων δικτύων κινητής τηλεφωνίας, της Cyta και της MTN, μετά από σχετική αδειοδότηση φάσματος. Την περίοδο 2011-2013 δραστηριοποιήθηκαν στην αγορά και παροχέας εικονικού δικτύου (MVNO) ως επακόλουθο σχετικής ρυθμιστικής υποχρέωσης που επιβλήθηκε στον παροχέα με ΣΙΑ κατά τον προηγούμενο κύκλο εξέτασης της σχετικής αγοράς.

Γράφημα 1: Διείσδυση Κινητής Τηλεφωνίας στις χώρες μέλη της Ε.Ε.

Ο ΕΡΗΕΤ κρίνει σκόπιμο, πριν εξεταστεί η αγορά της εκκίνησης κλήσεων, να γίνει σχετική αναφορά στην λιανική αγορά υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας. Το προκαταρκτικό αυτό βήμα είναι κρίσιμο μια και σύμφωνα με τις σχετικές συστάσεις

²⁹ Πηγή: Παρατηρητήριο αγοράς ΓΕΡΗΕΤ, Πρώτο εξάμηνο 2013.

³⁰ Πηγή: Digital Agenda Scoreboard Key Indicators, Έτος 2013.

της Επιτροπής, η δομή της αγοράς και ο βαθμός του ανταγωνισμού σε επίπεδο λιανικής πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη πριν να εξετασθεί ο βαθμός ανταγωνισμού και, τελικά, η ανάγκη και ο βαθμός ρυθμιστικής επέμβασης σε επίπεδο χονδρικής αγοράς (δηλαδή, στην προκείμενη περίπτωση, στην αγορά εκκίνησης κλήσεων).

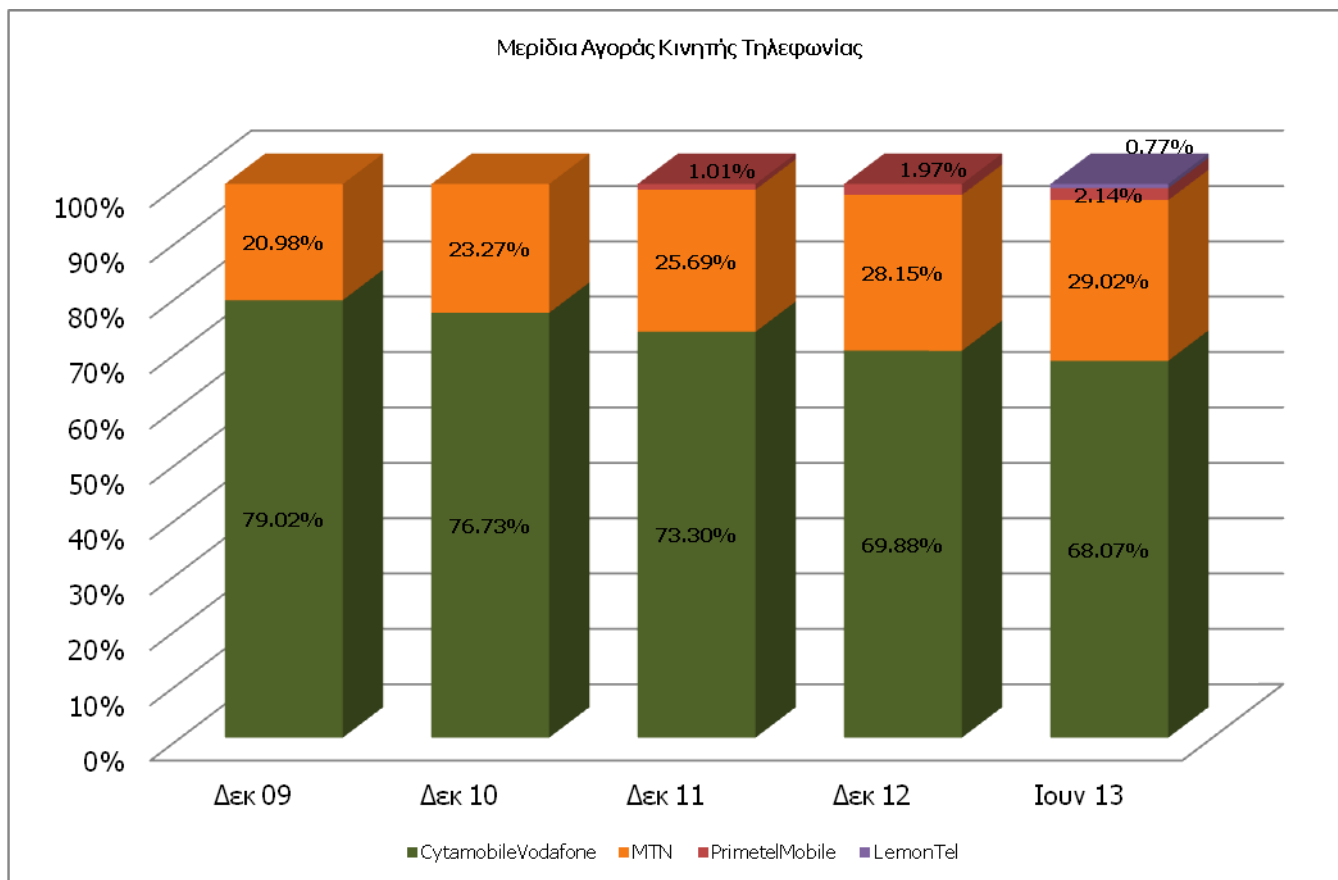
Η Κυπριακή αγορά κινητής τηλεφωνίας λειτουργούσε κάτω από συνθήκες πλήρους μονοπωλίου μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2004 οπότε και δραστηριοποιήθηκε εμπορικά ο δεύτερος παροχέας κινητής τηλεφωνίας, η εταιρεία MTN³¹.

Στις 5 Μαρτίου 2010 ο ΕΡΗΕΤ στα πλαίσια εξέτασης της υπό αναφορά αγοράς, χονδρική αγορά πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, προχώρησε στην έκδοση της Απόφασης με αρ. Α.Δ.Π. 216/2010 με την οποία επιβλήθηκε στην ΑΤΗΚ μεταξύ άλλων και η υποχρέωση για παροχή πρόσβασης σε παροχείς εικονικού δικτύου (MVNOs) και παροχείς κινητών υπηρεσιών (SPs). Επακόλουθο της συγκεκριμένης ρυθμιστικής υποχρέωση ήταν η αδειοδότηση και η εμπορική δραστηριοποίηση των εταιρειών PrimeTel και Cablenet³² ως παροχέων MVNO το τέλος του 2011 και 2013 αντίστοιχα όπως και η αδειοδότηση άλλων εταιρειών που στόχο έχουν την μελλοντική δραστηριοποίηση ως παροχείς κινητών υπηρεσιών (SPs ή ESPs) ή και ως MVNOs.

³¹ Αρχικά η εταιρεία υπέβαλε αίτηση και έλαβε μέρος στο διαγωνισμό ως SCANCOM (Cyprus) Ltd., αργότερα δραστηριοποιήθηκε εμπορικά ως Areeba και μετά μετονομάστηκε σε MTN.

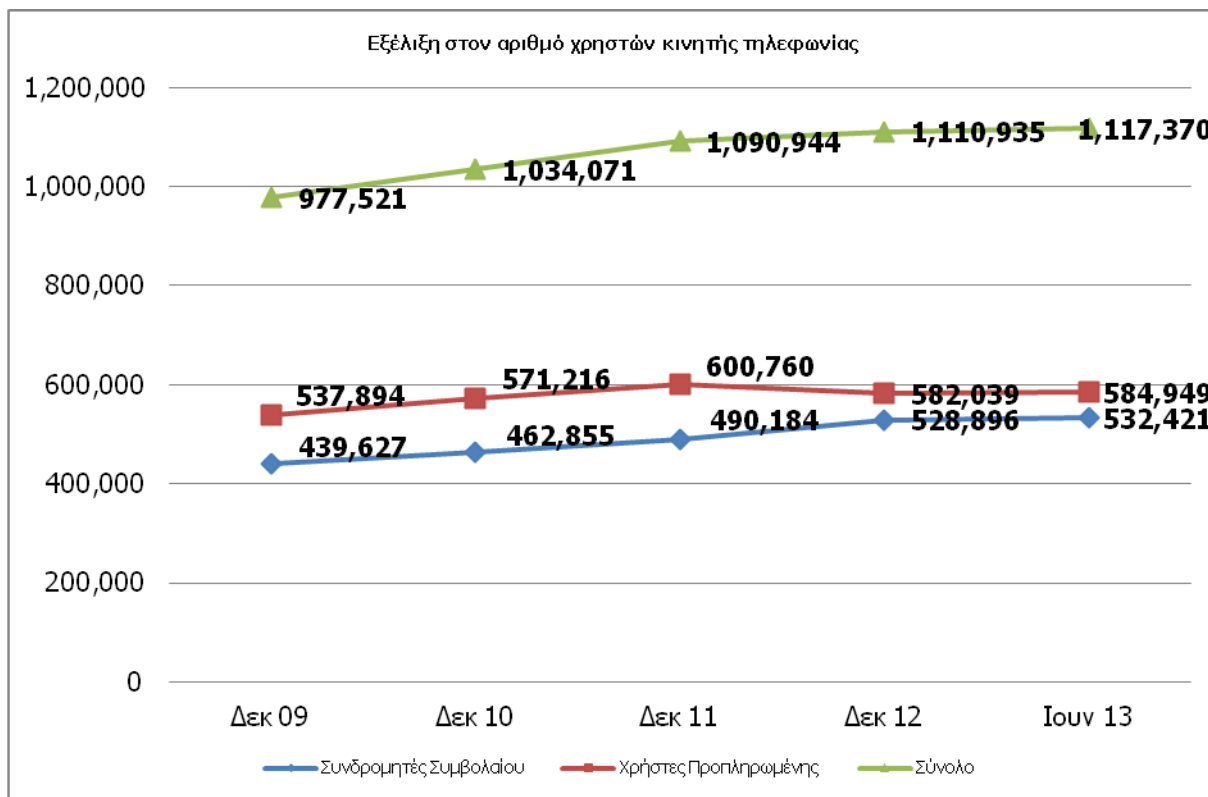
³² Η εταιρεία Cablenet έχει εξαγοράσει την εταιρεία Lemontel.

Γράφημα 2

Στο Γράφημα 2 παρουσιάζεται η τάση και η εξέλιξη των μεριδίων αγοράς με τα αντίστοιχα ποσοστά για τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας.

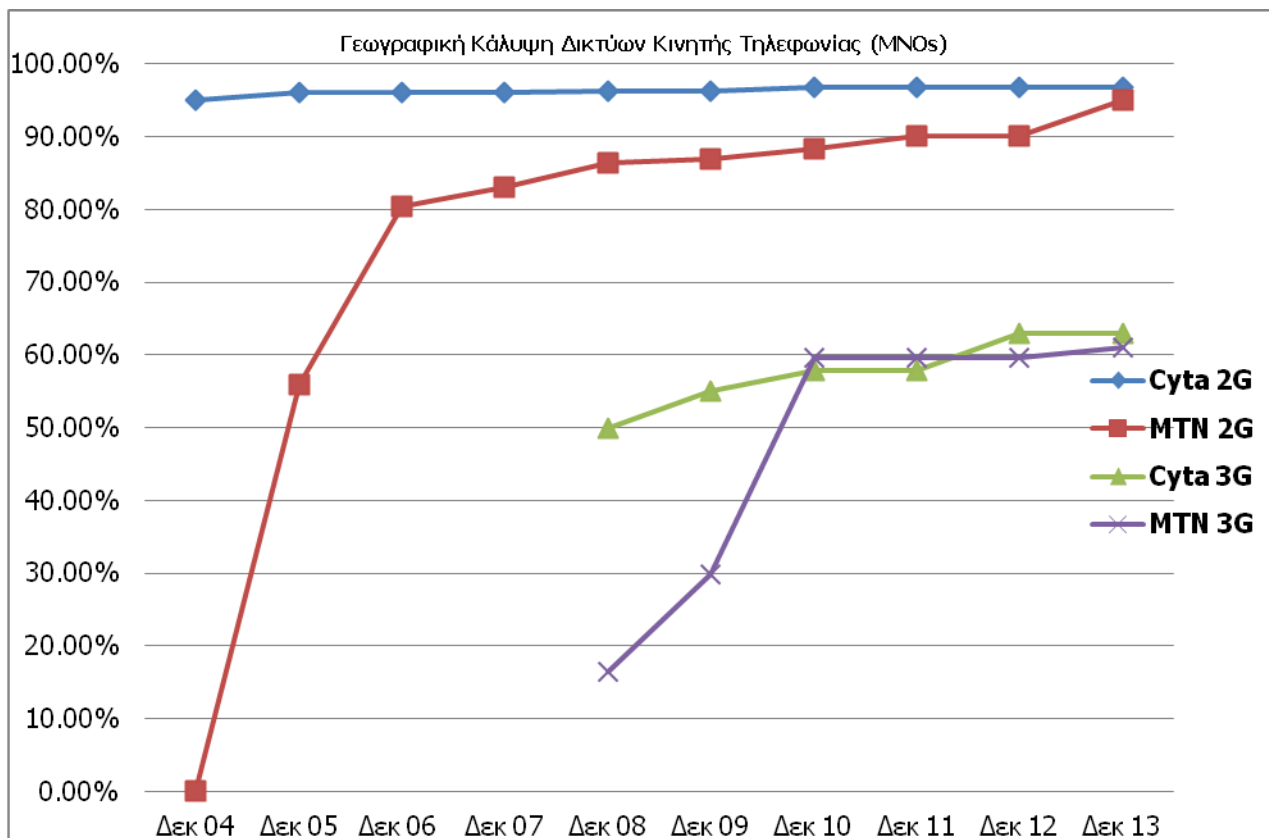
Γράφημα 3: Εξέλιξη αριθμού χρηστών κινητής τηλεφωνίας

Στο Γράφημα 3 πιο πάνω παρουσιάζεται η συνεχής αύξηση του συνολικού αριθμού των χρηστών της κινητής τηλεφωνίας στην Κύπρο από το 2009 έως και τον Ιούνιο του 2013.

Αναφορικά με την γεωγραφική κάλυψη των δικτύων κινητής τηλεφωνίας, βλ. Γράφημα 4, μέχρι και το 2006 η MTN, αντιμετώπιζε ιδιαίτερα αυξημένα κόστη λόγω του ότι δεν είχε ολοκληρώσει το δίκτυο της και χρειαζόταν να εξυπηρετεί τους πελάτες της με υπηρεσίες εθνικής περιαγωγής τις οποίες προμηθευόταν από την ΑΤΗΚ. Σταδιακά, τα σχετικά έξοδα περιαγωγής της MTN μειώνονται καθότι η γεωγραφική κάλυψη της εταιρείας σήμερα βρίσκεται στο 95.03%. Αντίστοιχα, η ΑΤΗΚ, έχει έως και το τέλος του 2013 γεωγραφική κάλυψη 96,80%. Με βάση και το πιο κάτω Γράφημα 4 μεγάλη ανάπτυξη παρουσιάζουν οι επενδύσεις των εταιρειών στα δίκτυα τρίτης γενιάς (3G).

Γράφημα 4: Γεωγραφική Κάλυψη Δικτύων Κινητής Τηλεφωνίας

Σε σχέση με επιπρόσθετες αδειοδοτήσεις εταιρειών κινητής τηλεφωνίας (MNOs) στην Κυπριακή αγορά, στις 31 Μαΐου 2013 το Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (THE), δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής αιτήσεων στο διαγωνισμό για τη χορήγηση εξουσιοδότησης ραδιοεπικοινωνιών στις ζώνες 900MHz, 1800MHz, και 2100MHz για την ίδρυση και λειτουργία 3^{ου} δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Κύπρο. Ως τελευταία ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων ορίστηκε η 24^η Σεπτεμβρίου 2013. Στο διαγωνισμό υποβλήθηκε μόνο μία αίτηση, από την εταιρεία PrimeTel PLC. Ως εκ τούτου ο Διευθυντής του Τμήματος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών έχει προχωρήσει στη χορήγηση ατομικού δικαιώματος χρήσης στην PrimeTel.

Επιπρόσθετα ο Διευθυντής του Τμήματος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών έχει τροποποιήσει τις υφιστάμενες εξουσιοδοτήσεις ραδιοεπικοινωνιών της ΑΤΗΚ και της ΜΤΝ έτσι ώστε να επιτρέπεται η λειτουργία δικτύων UMTS/LTE/WiMAX στις ζώνες

των 900MHz, 1800MHz και 2100MHz. Σημειώνεται ότι οι τροποποιημένες εξουσιοδοτήσεις περιλαμβάνουν και τις πιο κάτω υποχρεώσεις:

- (α) Επέκταση της γεωγραφικής κάλυψης του 3G δικτύου τους, από 60% σε τουλάχιστο 70%, εντός δύο ετών από την ημερομηνία της τροποποίησης της εξουσιοδότησης τους.
- (β) Ίδρυση και λειτουργία ευρυζωνικού κινητού δικτύου 4^{ης} γενιάς (4G) για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, που να καλύπτει γεωγραφικά τουλάχιστο το 40% των περιοχών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας, εντός πέντε (5) ετών από την ημερομηνία τροποποίησης της εξουσιοδότησης τους. Επιπλέον θα υποχρεούνται να παρέχουν στους καταναλωτές μέσω του δικτύου αυτού, τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο με ταχύτητες τουλάχιστο 30Mbps.
- (γ) Επιστροφή στο Κράτος το μη ζευγαρωτό φάσμα (5MHz) που κατέχουν στη ζώνη των 2100MHz. Το εν λόγω φάσμα δεν χρησιμοποιείται καθώς δεν υπάρχουν στην αγορά ευρέως διαδεδομένα συστήματα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που να χρησιμοποιούν αυτές τις ραδιοσυχνότητες, γεγονός που παρατηρήθηκε σε όλες τις χώρες της Ε.Ε.

Σε επίπεδο ρυθμιστικού πλαισίου, ο ΕΡΗΕΤ είναι της γνώμης ότι η νομοθεσία και οι ρυθμιστικές επεμβάσεις του ΕΡΗΕΤ περιλαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνουν την ανάπτυξη των μεριδίων αγοράς όποιων νέων εναλλακτικών παροχών στην Κυπριακή αγορά, συμπεριλαμβανομένης της φορητότητας αριθμών, της εθνικής περιαγωγής και το Υπόδειγμα Παροχής Υπηρεσιών Πρόσβασης σε κινητά δίκτυα και υπηρεσίες.

Το Διάταγμα περί Εθνικής Περιαγωγής³³ προνοεί τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του υπόχρεου οργανισμού (ΑΤΗΚ) καθώς επίσης και τις βασικές αρχές δυνάμει των οποίων τα μέρη οφείλουν να καταλήξουν σε Συμφωνία Εθνικής Περιαγωγής. Η υλοποίηση των προνοιών της εθνικής περιαγωγής, και κατ' επέκταση η ύπαρξη της σχετικής Συμφωνίας παρέχει στους συμβεβλημένους χρήστες/ συνδρομητές του όποιου εναλλακτικού παροχέα τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας - όπως , μεταξύ άλλων, διενέργεια και παραλαβή κλήσεων- που και η ΑΤΗΚ προσφέρει στους συνδρομητές της, μέσω του δημόσιου κινητού δικτύου της ΑΤΗΚ.

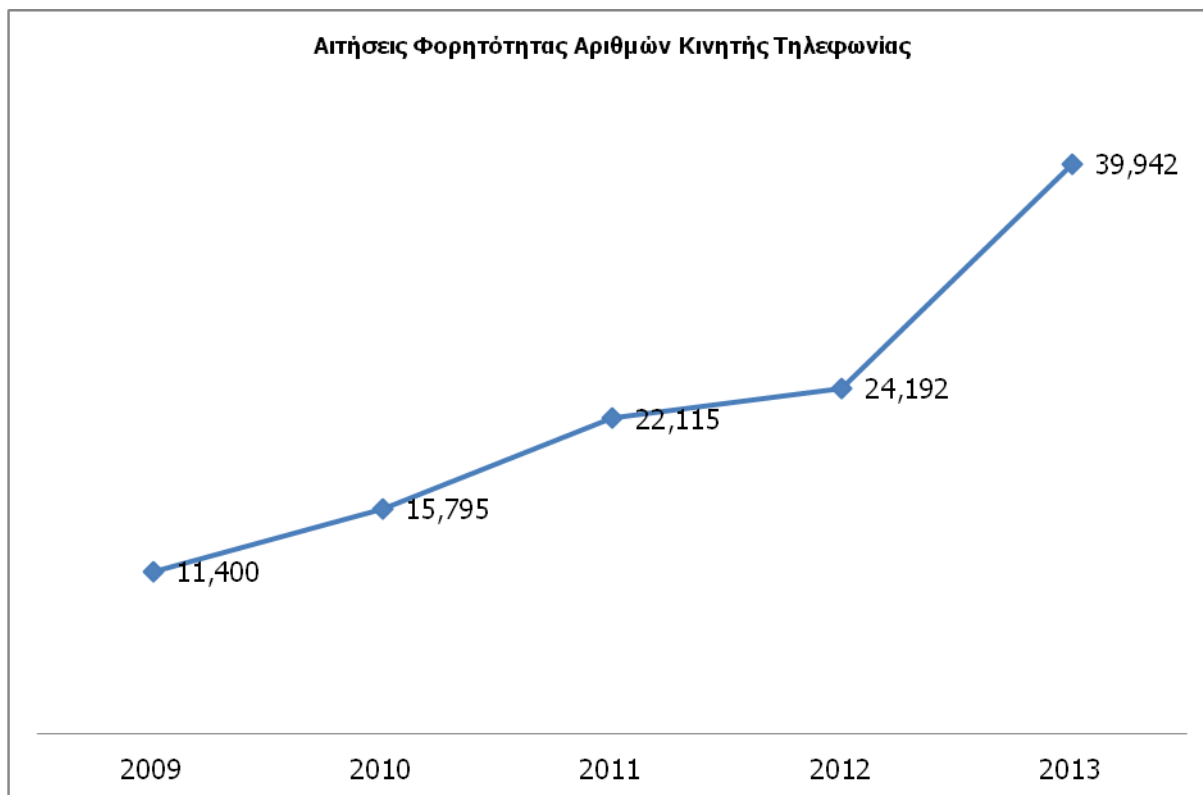
Το περί Φορητότητας Αριθμών Διάταγμα του 2003³⁴,(Κ.Δ.0.565/2003), υποχρεώνει τους παροχείς δημόσιων σταθερών ή κινητών τηλεπικοινωνιακών δικτύων ή/και υπηρεσιών στους οποίους έχουν εκχωρηθεί πρωτογενώς αριθμοί ή/και σειρές αριθμών από το Σχέδιο Αριθμοδότησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για δευτερογενή εκχώρηση σε συνδρομητές τους, όπως παρέχουν φορητότητα γεωγραφικών αριθμών, μη γεωγραφικών αριθμών και κινητών αριθμών.

Στο Γράφημα 5, παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία σε σχέση με την χρήση της υπηρεσίας φορητότητας από τους χρήστες κινητής τηλεφωνίας στην Κυπριακή αγορά.

³³ Κ.Δ.Π. 335/2013.

³⁴ Στο Διάταγμα περιγράφονται οι γενικές υποχρεώσεις ως προς την Φορητότητα, οι διαδικασίες παροχής αυτής, οι συμφωνίες Φορητότητας και η Εποπτεία, Συμμόρφωση και Διαβουλεύσεις. Για να λειτουργήσει ο θεσμός το ΓΕΡΗΕΤ, μετά από συνεργασία με τους Παροχείς, εξέδωσε Απόφαση (Η Περί της Εισαγωγής Ενδιάμεσης Λύσης για την Εφαρμογή του θεσμού της Φορητότητας Αριθμών (Τηλεπικοινωνιών) Απόφαση του 2004 (Κ.Δ.Π. 343/2004), στην οποία περιγράφεται το πλαίσιο εφαρμογής της ενδιάμεσης λύσης του θεσμού της Φορητότητας Αριθμών (Κανόνες και Ευθύνη Δρομολόγησης κλήσεων των αριθμών που έχουν μεταφερθεί, ο Υπολογισμός του Κόστους Δρομολόγησης κλήσεων, η χρήση του Προθέματος Δρομολόγησης κλήσεων προς αριθμούς που έχουν μεταφερθεί, οι Διαδικασίες παροχής της Φορητότητας Αριθμών, η υποχρέωση σύναψης Συμφωνιών παροχής επιπέδου υπηρεσιών μεταξύ υπόχρεων οργανισμών και η ημερομηνία Έναρξης του θεσμού της Φορητότητας Αριθμών).

Γράφημα 5: Στατιστικά Στοιχεία Φορητότητας Κινητών Αριθμών

3.3.3. Πρόσβαση και προέλευση (εκκίνηση) κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας³⁵

Όπως διευκρινίζει η Επιτροπή στη σχετική Αιτιολογική Έκθεση, η πρόσβαση σε δίκτυο και η προέλευση κλήσης παρέχονται συνήθως από τον ίδιο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου. Επομένως μπορούν να θεωρηθούν ως τμήμα της ίδιας αγοράς σε επίπεδο χονδρικό.

Πάντα σύμφωνα με την Επιτροπή, η σχετική χονδρική αγορά συνίσταται γενικά στην πρόσβαση και στην προέλευση κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Στην Αιτιολογική Έκθεση για τη Σύσταση του 2007 καθώς και στην τελευταία Αιτιολογική Έκθεση για τη Σύσταση του 2014, η Επιτροπή δεν προβλέπει τη συμπερίληψη της εν λόγω αγοράς

³⁵ Αγορά 15 στο Παράρτημα της Σύστασης του 2003.

στη Σύσταση. Το ότι η αγορά έτυχε ρυθμίσεως από τον ΕΡΗΕΤ στην προηγούμενη εξέταση της αγοράς μας επιβάλλει να επανεξετάσουμε την κατάσταση στην αγορά ώστε να αποφασιστεί εάν πρέπει ή όχι να διατηρήσουμε τις υφιστάμενες ρυθμίσεις.

Με βάση αυτό το σημείο εκκίνησης, ο ΕΡΗΕΤ θα εξετάσει τον ορισμό της αγοράς αυτής με αναφορά στα υφιστάμενα δεδομένα της Κύπρου και τα ερωτήματα που τέθηκαν στην προηγούμενη ανάλυση.

3.3.4. Δυνατότητα Υποκατάστασης της Ζήτησης

Η δυνατότητα υποκατάστασης προϊόντων ή υπηρεσιών από τη σκοπιά της ζήτησης χρησιμοποιείται για να μετρηθεί ο βαθμός στον οποίο οι καταναλωτές προτίθενται να αντικαταστήσουν το εν λόγω προϊόν ή υπηρεσία με κάποιο άλλο προϊόν/ υπηρεσία, σε περίπτωση αλλαγής της τιμής, και κάτω από το πρίσμα της υπόθεσης ότι τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες είναι κατά τα λοιπά αντικατάστατα/ υποκατάστατα/ ανταλλάξιμα καθόσον αφορά τα χαρακτηριστικά τους και τη χρήση τους. Δεν είναι απαραίτητο όλοι οι καταναλωτές να μεταπηδήσουν σε κάποιο ανταγωνιστικό προϊόν. Αρκεί ένας επαρκής αριθμός καταναλωτών ο οποίος προτίθεται να μεταπηδήσει σε άλλους παροχείς για να καταστεί μια μη αμελητέα αύξηση της τιμής μη κερδοφόρα. Η απαίτηση αυτή ανταποκρίνεται στην αρχή της «επαρκούς εναλλαξιμότητας», η οποία αναφέρεται ρητά στον νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου³⁶.

Για να είναι σε θέση ο καταναλωτής να αντιδράσει σε ένα υψηλότερο τέλος πρόσβασης και να στραφεί σε άλλα υποκατάστατα προϊόντα, επιβάλλεται όπως έχει πρόσβαση σε μια εξίσου λειτουργική υπηρεσία αναφορικά με τη χρήση της η οποία υπηρεσία να προσφέρεται στα ίδια επίπεδα τιμής. Η πιθανή μεταπήδηση του καταναλωτή στη νέα υπηρεσία δεν πρέπει να είναι σε βάρος της ποιότητας της λαμβανόμενης υπηρεσίας. Για να αντιδράσει ο καταναλωτής σε μία πιθανή αύξηση του τέλους πρόσβασης σε κινητά δίκτυα είναι απαραίτητο όπως:

(α) το υψηλότερο τέλος πρόσβασης και εκκίνησης να αντανakλάται στη λιανική τιμή η οποία επιβάλλεται στον καταναλωτή,

³⁶ Υπόθεση 322/81, Michelin κατά Επιτροπής [1983] συλλογή 3461, Υπόθεση C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, [1991] συλλογή I-3359; Υπόθεση C-333/94, TetraPak κατά Επιτροπής, [1996] συλλογή I-5951.

- (β) ο καταναλωτής να γνωρίζει τη λιανική τιμή, και
- (γ) ο καταναλωτής να έχει γνώση των πιθανών υποκατάστατων προϊόντων.

Σημειώνεται, ότι για τον ορισμό των σχετικών λιανικών και χονδρικών αγορών, αλλά και για την εξέταση αυτών, ακολουθείται η προσέγγιση Greenfield (Modified Greenfield Approach³⁷).

Αν και η παρούσα ανάλυση αφορά στην αναθεώρηση της χονδρικής αγοράς πρόσβασης (εκκίνησης) φωνητικών κλήσεων σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, βασική παράμετρος στην ανάλυση αποτελεί ο ορισμός της σχετικής λιανικής αγοράς. Αυτό συμβαίνει διότι προϋπόθεση για την ύπαρξη χονδρικής υπηρεσίας αποτελεί η ζήτηση για την λιανική αγορά.

Ο ΕΡΗΕΤ εξετάζει αν, στην περίπτωση μίας μικρής, αλλά σημαντικής αύξησης στα τέλη πρόσβασης κινητής τηλεφωνίας ο καλών συνδρομητής θα μεταστρεφόταν σε άλλες μορφές υποκατάστατων υπηρεσιών (SSNIP τεστ).

Η επιλογή του καταναλωτή για τη χρήση ενός προϊόντος συνήθως εξαρτάται τόσο από τα λειτουργικά χαρακτηριστικά όσο και από την τιμή του προϊόντος. Αυτό όμως δεν συνεπάγει ότι προϊόντα με διαφορές στα λειτουργικά χαρακτηριστικά δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν από τον καταναλωτή για τον ίδιο σκοπό. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατόν τα διαφορετικά αυτά προϊόντα να περιληφθούν στην ίδια λιανική αγορά.

Επίσης, η διαφορά στην τιμή μεταξύ διαφορετικών προϊόντων δεν σημαίνει ότι ανήκουν σε διαφορετική αγορά. Σημαντικός παράγοντας για την συμπερίληψη ή μη στην ίδια σχετική αγορά είναι η αντίδραση των καταναλωτών σε περίπτωση σχετικής

³⁷ Σχετικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με το επεξηγηματικό σημείωμα της Επιτροπής στην Νέα Σύσταση: "As will be set out in more detail for individual markets below, although the final SMP analysis will be carried out at wholesale level²¹, the starting point of any geographic analysis should be the competitive conditions at the retail level. As a result, NRAs are expected, where geographically varying competitive conditions suggest a closer look at the possibility to identify sub-national wholesale markets, to look at a number of criteria in order to identify – following a "modified Greenfield approach" – whether, absent regulatory intervention upstream, there is a risk of consumer harm on the retail market due to a lack of competition"

αύξησης της τιμής και η πιθανότητα να τα θεωρήσουν ως υποκατάστατα. Επιπρόσθετα, στην εξέταση της υποκατάστασης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το πιθανό κόστος (ή άλλα εμπόδια) μεταστροφής σε άλλο προϊόν, το οποίο εάν είναι σημαντικό είναι πιθανόν αν περιορίζει τη δυνατότητα του εναλλακτικού προϊόντος ως υποκατάστατου.

Σε **επίπεδο λιανικής**, ο ΕΡΗΕΤ εξετάζει τα ακόλουθα πιθανά υποκατάστατα **ζήτησης και προσφοράς**, τα οποία δύναται να επιδράσουν στην δυνατότητα μεταβολής της τιμής (στο επίπεδο χονδρικής) που μπορεί να έχει ένας παροχέας για υπηρεσίες πρόσβασης:

- Εάν οι υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων;
- Εάν υπάρχουν χωριστές αγορές για πρόσβαση και άλλες λιανικές υπηρεσίες κινητής,
- Η σχετική αγορά που πρέπει να ορισθεί θα πρέπει να περιλαμβάνει μια δέσμη κινητών υπηρεσιών (φωνή, σύντομα μηνύματα, δεδομένα) ή θα πρέπει κάθε μία από τις υπηρεσίες αυτές να στοιχειοθετεί χωριστή σχετική αγορά υπηρεσιών;
- Οι κινητές υπηρεσίες δεύτερης (2G) τρίτης (3G) και τέταρτης (4G) γενιάς ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά;
- Οι προπληρωμένες και οι συνδρομητικές υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας ανήκουν στην ίδια αγορά;

Αναφορικά με την εξέταση της υποκαταστασιμότητας μεταξύ των υπηρεσιών κινητής και σταθερής τηλεφωνίας, σε σειρά αποφάσεων της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι υπάρχει μια αγορά για υπηρεσίες κινητής, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών κινητής πρόσβασης, η οποία δεν δύναται να αντιμετωπίζεται ως λειτουργικά

εναλλάξιμη των υπηρεσιών σταθερής³⁸. Η βασική λειτουργική διαφορά της είναι το στοιχείο της κινητικότητας (mobility) που υπάρχει σε όλες τις υπηρεσίες κινητής. Παρόμοιες υπηρεσίες δυνατόν να παρέχονται μέσω σταθερών και κινητών συνδέσεων, όμως οι σταθερές συνδέσεις δεν διαθέτουν το χαρακτηριστικό της κινητικότητας. Η σταθερή σύνδεση του καλούμενου σχετίζεται με την τοποθεσία στην οποία πιθανόν να βρίσκεται ο καλούμενος σε σχέση με το κινητό τηλέφωνο το οποίο σχετίζεται αποκλειστικά με πρόσωπο και όχι τοποθεσία. Σε περίπτωση όπου ο καλούμενος δεν βρίσκεται στην τοποθεσία στην οποία βρίσκεται η σταθερή γραμμή τότε η δυνατότητα επικοινωνίας δεν είναι εφικτή.

Σχετικά με την τιμολόγηση, ο ΕΡΗΕΤ εξετάζει την επίδραση που θα είχε στον τελικό καταναλωτή μια μικρή αύξηση της τιμής των υπηρεσιών κινητής πρόσβασης άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου, καθώς επίσης και την έκταση στην οποία ένας τελικός καταναλωτής θα μεταστρεφόταν σε μια σύνδεση σταθερής πρόσβασης κάτω από τις πιο πάνω συνθήκες.

Καταρχάς ο ΕΡΗΕΤ σημειώνει ότι υπάρχει ένας αριθμός χαρακτηριστικών όσον αφορά τον τρόπο που παρέχονται οι υπηρεσίες κινητής πρόσβασης, τα οποία καθιστούν δύσκολη τη σύγκριση της τιμολόγησης της σταθερής και της κινητής πρόσβασης. Η κινητή πρόσβαση πωλείται γενικώς είτε ως μέρος μιας «δέσμης/ πακέτο» υπηρεσιών πρόσβασης και κλήσεων (η οποία συνήθως περιλαμβάνει και «δωρεάν» λεπτά) ή ως προπληρωμένη υπηρεσία η οποία δεν περιλαμβάνει ένα σταθερό μηνιαίο/ περιοδικό τέλος χρέωσης. Σημειώνεται, ότι κατά τον Ιούνιο του 2013, 52% των πελατών κινητής τηλεφωνίας στην Κύπρο ήταν πελάτες προπληρωμένων υπηρεσιών και 58% ήταν πελάτες συνδρομητικών υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, σε μία νέα συνδρομή κινητής τηλεφωνίας δεν υπάρχει αντίστοιχο τέλος με το τέλος σύνδεσης που ισχύει στη σταθερή πρόσβαση. Αναφορικά με τα λιανικά τέλη, στην Κυπριακή αγορά οι τιμές με προέλευση κινητά δίκτυα είναι υψηλότερες από τις τιμές με προέλευση σταθερά δίκτυα. Συγκεκριμένα, με βάση τα δημοσιευμένα τιμολόγια των παροχών οι οποίοι δραστηριοποιούνται και στις δύο αγορές (κινητή και σταθερή) η διαφορά

³⁸ Βλ. για παράδειγμα υποθέσεις Telia/Telenor Case No COMP/M1439; Vodafone/Mannesmann Case No COMP/M.1795; Telia/Sonera Case No COMP/M.2803.

μεταξύ των τελών ανέρχεται περίπου στο 200%. Συνεπώς, ο ΕΡΗΕΤ, θεωρεί ότι είναι απίθανο οι τελικοί καταναλωτές, πέραν ενός οριακού αριθμού αυτών³⁹, να εγκατέλειπαν τη δυνατότητα να πραγματοποιούν κλήσεις σταθερής τηλεφωνίας (δηλαδή να τερματίσουν την σταθερή τους σύνδεση) συνέπεια μιας αύξησης της τιμής των σταθερών συνδέσεων πρόσβασης έως και 10%.

Υποκαταστασιμότητα από την πλευρά της προσφοράς δύναται να υπάρχει εάν ένας παροχέας δικτύου κινητής πρόσβασης αντιδρούσε σε μία αύξηση της τιμής ενός υποθετικού μονοπωλιακού παροχέα σταθερής πρόσβασης έως και 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου, και άρχιζε να παρέχει υπηρεσίες, και αντιστρόφως. Λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές και λειτουργικές διαφορές μεταξύ της σταθερής και της κινητής πρόσβασης, ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι οι παροχείς σταθερής πρόσβασης δεν θα προχωρούσαν στη δημιουργία εναλλακτικών δικτύων κινητής πρόσβασης συνέπεια μιας τέτοιας αύξησης της τιμής της εθνικής λιανικής κινητής πρόσβασης, ενόψει του κόστους, του απαιτούμενου χρόνου και της ρυθμιζόμενης πρόσβασης στο σχετικό φάσμα. Αντίθετα, ένας παροχέας κινητής πρόσβασης θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει την υπάρχουσα υποδομή του για να παρέχει υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης⁴⁰. Ωστόσο, θα έπρεπε να το κάνει με όρους (τιμολογιακούς, ποιοτικούς, κτλ) που θα καθιστούσαν το συνολικό πακέτο κινητής (όχι μόνο την πρόσβαση) εναλλάξιμο των υπηρεσιών σταθερής. Διαφορετικά, η υπηρεσία κινητής θα αποτελούσε μια συμπληρωματική υπηρεσία και όχι μια εναλλάξιμη υπηρεσία της σταθερής πρόσβαση. Σε σχέση με την ποιότητα, ένας παροχέας κινητής ο οποίος ενδέχεται να δραστηριοποιηθεί στην αγορά θα έπρεπε να κάνει ουσιαστικές αλλαγές στο δίκτυο πρόσβασης του, προκειμένου να ανταποκριθεί στα πρότυπα ποιότητας της σταθερής υπηρεσίας. Αυτό θα απαιτούσε κάποιες επενδύσεις προκειμένου να αυξήσει την ισχύ μετάδοσης του υφιστάμενου ραδιοεξοπλισμού και πιθανότατα, την εγκατάσταση επιπρόσθετων κεραιών προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές. Επιπρόσθετα, προκειμένου να ανταγωνιστούν ένα δίκτυο με πλήρη κάλυψη, οι εν

³⁹ Πηγή: Έρευνα Καταναλωτών Σταθερή Τηλεφωνία, RAI Consultants 2014. Μόνο το 29% των συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας θα εγκατέλειπαν την σταθερή σύνδεση σε περίπτωση που η τιμή σύνδεσης αυξηθεί έως και 10%.

⁴⁰ GSM Gateways.

λόγω παροχής κινητής πρόσβασης θα έπρεπε να εγκαταστήσουν επιπρόσθετες ευκολίες στις γεωγραφικές περιοχές στις οποίες επί του παρόντος δεν έχουν κάλυψη. Σε σχέση με την τιμολόγηση, και λαμβάνοντας υπόψη τα επιπρόσθετα κόστη θα έπρεπε να υιοθετήσουν λιανικά τέλη τα οποία θα ανταγωνίζονται τις υπηρεσίες σταθερής. Επιπρόσθετα, καθορίζοντας λιανικά τέλη δεν θα πρέπει να διακινδυνεύσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο για τις υπηρεσίες κινητής.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι είναι απίθανο επί του παρόντος ή στο άμεσο μέλλον ο τελικός χρήστης σταθερής τηλεφωνίας να μεταφερθεί σε μια σύνδεσης κινητής πρόσβασης, εγκαταλείποντας την σταθερή σύνδεση πρόσβασης του, συνεπεία μιας αύξησης της τιμής μέχρι και 10% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου.

Έχοντας καταλήξει ότι οι σταθερές και κινητές υπηρεσίες ανήκουν σε ξεχωριστές σχετικές αγορές προϊόντων, απομένει ο ΕΡΗΕΤ να καθορίσει εάν ο κλάδος της κινητής σε επίπεδο λιανικής χαρακτηρίζεται από μια σειρά επιμέρους υπηρεσίες κινητής ή από πακέτο υπηρεσιών κινητής που δημιουργούν μια ευρύτερη αγορά «κινητών επικοινωνιών». Για αυτό το σκοπό ο ΕΡΗΕΤ θα προχωρήσει να εξετάσει από την πλευρά της ζήτησης και τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Εάν υπάρχουν χωριστές αγορές για πρόσβαση και άλλες λιανικές υπηρεσίες κινητής,
- Η σχετική αγορά που πρέπει να ορισθεί θα πρέπει να περιλαμβάνει μια δέσμη κινητών υπηρεσιών (φωνή, σύντομα μηνύματα, δεδομένα) ή θα πρέπει κάθε μία από τις υπηρεσίες αυτές να στοιχειοθετεί χωριστή σχετική αγορά υπηρεσιών;
- Οι κινητές υπηρεσίες δεύτερης (2G) τρίτης (3G) και τέταρτης (4G) γενιάς ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά;
- Οι προπληρωμένες και οι συνδρομητικές υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας ανήκουν στην ίδια αγορά;

Αναφορικά με το πρώτο ερώτημα, η πρόσβαση στο κινητό δίκτυο εκπληρώνεται με τη λήψη λιανικών υπηρεσιών από τον συνδρομητή και συνήθως ενσωματώνεται στις λιανικές τιμές. Στις περιπτώσεις των συνδρομητικών πελατών, οι λιανικές χρεώσεις γίνονται βασιζόμενες σε τέλη για το χρόνο ομιλίας, αριθμό SMS, κτλ. και μίας μηνιαίας σταθερής χρέωσης (πάγιο). Οι χρεώσεις ποικίλουν ανάλογα με το πακέτο που έχει επιλέξει ο κάθε συνδρομητής. Σε αρκετές περιπτώσεις ακόμα και για τους συνδρομητικούς πελάτες υπάρχει ενιαία (μηνιαία πάγια χρέωση) για ένα σύνολο υπηρεσιών με βάση τις ανάγκες του συνδρομητή. Σε ότι αφορά την προπληρωμένη κινητή τηλεφωνία, το μηνιαίο πάγιο δεν υφίσταται ξεχωριστά αλλά συμπεριλαμβάνεται στα τέλη χρέωσης των προϊόντων προπληρωμένης, τα οποία είναι διαφορετικά από αυτά της συνδρομητικής.

Με βάση τα πιο πάνω συμπεραίνεται ότι η πρόσβαση στο παρόν στάδιο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν ένα προϊόν το οποίο μπορεί να διαχωριστεί από τις υπόλοιπες υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας.

Σε σχέση με το δεύτερο ερώτημα οι βασικές υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας που προσφέρονται τόσο στην Κυπριακή αγορά όσο και σε άλλες χώρες της ΕΕ περιλαμβάνουν:

- την φωνητική κλήση, σε σταθερό ή κινητό δίκτυο, (εγχώριο ή ξένο), (συμπεριλαμβανομένων την κλήση σε φωνοκιβώτιο με ηχητικό (φωνητικό) μήνυμα, και την κλήση σε διεθνή περιαγωγή),
- την αποστολή γραπτών σύντομων μηνυμάτων (SMS),
- την αποστολή μηνυμάτων MMS,
- πρόσβαση σε υπηρεσίες δεδομένων.

Στο παρόν στάδιο στην Κυπριακή αγορά συνήθως οι εμπορικές προσφορές των παροχών κινητών υπηρεσιών (MNOs και MVNO) αναφέρονται σε πακέτα τα οποία περιλαμβάνουν δέσμη υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας. Τα πακέτα αυτά περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πάνω αναφερόμενες υπηρεσίες.

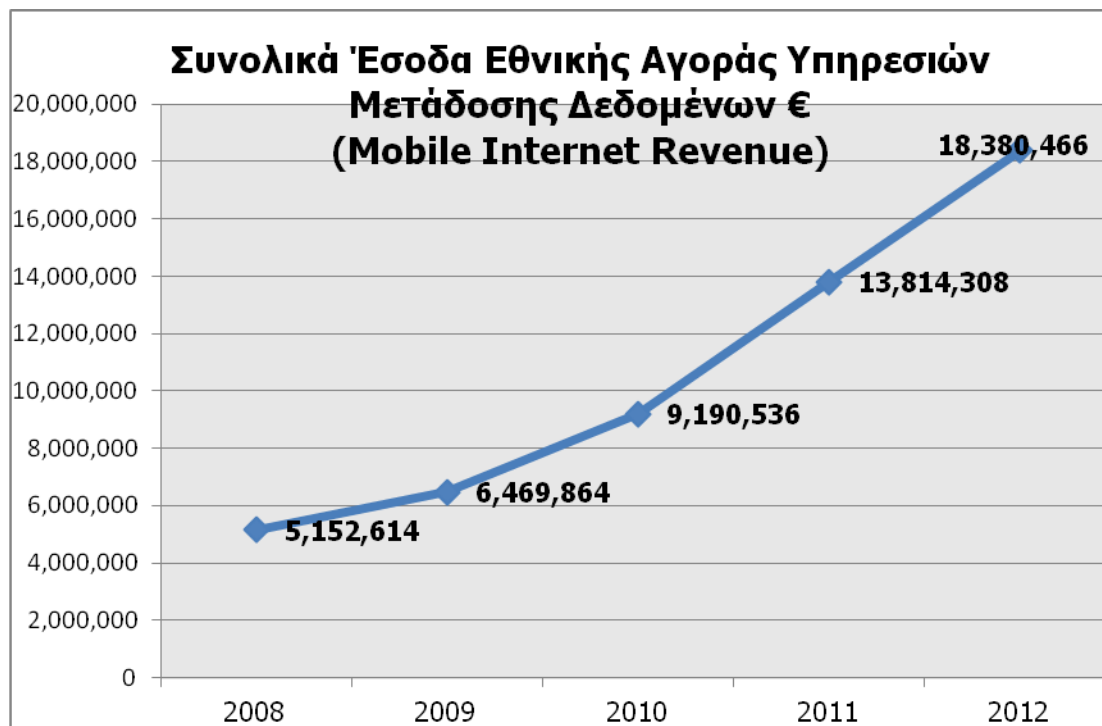
Σε σχέση με τη λήψη μεμονωμένων υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, σε ερώτημα το οποίο τέθηκε στους καταναλωτές στα πλαίσια έρευνας αγοράς⁴¹ η πλειοψηφία των ατόμων, συγκεκριμένα το 81% απάντησε ότι δεν ενδιαφέρεται να λαμβάνει μόνο υπηρεσία φωνητικών κλήσεων. Σε σχέση με την λήψη μόνο υπηρεσίας σύντομων μηνυμάτων, η συντριπτική πλειοψηφία των ατόμων, συγκεκριμένα το 95% δήλωσε ότι δεν ενδιαφέρεται.

Με βάση την προαναφερόμενη έρευνα σε σχέση με την χρήση των υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας το 99% το ατόμων χρησιμοποιεί το κινητό για τηλεφωνικές κλήσεις, το 84% για αποστολή σύντομων μηνυμάτων (SMS) , το 31% για πρόσβαση το διαδίκτυο και το 23% για αποστολή MMS. Άρα, με βάση την χρήση των υπηρεσιών είναι απίθανο στο παρόν στάδιο ο καταναλωτής να θέλει να λάβει μία υπηρεσία μεμονωμένα τουλάχιστον σε ότι αφορά τις φωνητικές κλήσεις και τα σύντομα μηνύματα.

Σε ότι αφορά τις υπηρεσίες δεδομένων κινητής τηλεφωνίας (πρόσβαση στο διαδίκτυο), παρατηρείται τα τελευταία χρόνια μεγάλη ανάπτυξη στη χρήση τους. Αυτό αντανακλάται και στην αύξηση του κύκλου εργασιών των εταιρειών σε σχέση με την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας.

⁴¹« Η έρευνα καταναλωτών για την κινητή τηλεφωνία, 2013», πραγματοποιήθηκε για το ΓΕΡΗΕΤ από ανεξάρτητους συμβούλους την εταιρεία CyMar Market Research Ltd.

Γράφημα 6: Κύκλος Εργασιών Εθνικής Αγοράς Υπηρεσιών Μετάδοσης Δεδομένων, Πηγή: Ερωτηματολόγια Παροχέων

Στην αύξηση της χρήσης της υπηρεσίας έχουν συμβάλει σε μεγάλο βαθμό τα νέα έξυπνα τερματικά όπως και η παροχή της δυνατότητας απόκτησης τους σε ελκυστικές τιμές μέσω των προωθούμενων συνδρομητικών σχεδίων από τους παροχείς. Λαμβάνοντας υπόψη την αυξητική τάση στη χρήση της υπηρεσίας τα υφιστάμενα σχέδια/ πακέτα από τους παροχείς εκτός από τις υπηρεσίες φωνής και σύντομων μηνυμάτων περιλαμβάνουν πλέον και υπηρεσίες δεδομένων.

Ως εκ τούτου, δικαιολογείται πλέον η συμπερίληψη αυτών των υπηρεσιών δεδομένων μέσα στην τυπική δέσμη κινητών υπηρεσιών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο ΕΡΗΕΤ συμπεραίνει ότι σε επίπεδο λιανικής υφίσταται μία ενιαία αγορά για την παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας η οποία περιλαμβάνει τις φωνητικές κλήσεις την υπηρεσία γραπτών σύντομων μηνυμάτων (SMS) όπως επίσης και προηγμένες υπηρεσίες δεδομένων.

Είναι γεγονός ότι η ζήτηση στο χονδρικό επίπεδο της πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων σε κινητά δίκτυα απορρέει κυρίως από τις συνδεδεμένες υπηρεσίες που παρέχονται στο λιανικό επίπεδο. Αυτό καθιστά τις συνθήκες που επικρατούν στη λιανική αγορά πολύ σημαντικές και επηρεάζουν άμεσα την χονδρική αγορά σε ότι αφορά την πρόσβαση και προέλευση κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας. Επομένως, προτού ο ΕΡΗΕΤ καθορίσει την σχετική αγορά σε χονδρικό επίπεδο, θεώρησε ορθό να προβεί στον ορισμό της κάθετα συνδεδεμένης λιανικής αγοράς και πιο υποκατάστατα μπορεί να υπάρξουν.

Με βάση το σκεπτικό αυτό, ο ΕΡΗΕΤ θα εξετάσει στο υπόλοιπο τμήμα της παρούσας ενότητας τα εξής ερωτήματα:

- i. Οι κινητές υπηρεσίες δεύτερης (2G), τρίτης (3G) και τέταρτης (4G) γενιάς ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά;
- ii. Οι προπληρωμένες και οι συνδρομητικές υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας ανήκουν στην ίδια αγορά;

Σε σχέση με το ερώτημα (i), η θέση του ΕΡΗΕΤ ταυτίζεται με αυτή της Επιτροπής δηλαδή όσον αφορά τον καθορισμό της αγοράς πρέπει να είναι τεχνολογικά ουδέτερος (technological neutral), να είναι δηλαδή βασισμένος στη φύση του προϊόντος και των υπηρεσιών που παρέχονται, και όχι στην τεχνολογική πλατφόρμα που τις υποστηρίζει⁴².

Με βάση τα πιο πάνω ο ΕΡΗΕΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι κινητές υπηρεσίες που ανήκουν στην προαναφερθείσα δέσμη υπηρεσιών και παρέχονται είτε μέσω δικτύου 2G είτε μέσω δικτύου 3G ή και δικτύου 4G ανήκουν σε μία ενιαία αγορά λιανικής.

⁴² Στοιχείο (18) προοιμίου και άρθρο 8(1) Οδηγίας Πλαίσιο, Cf. Απόφαση Επιτροπής 21 Μαΐου 1999 Υπόθεση IV/M.1430 —Vodafone/Airtouch (OJ C 295, 15.10.1999, p.2); Υπόθεση Επιτροπής 21 Μαΐου 1999 Υπόθεση COMP/JV.17 —Mannesmann/Bell Atlantic/Omnitel (OJ C 11, 14.1.2000, p.4); Απόφαση Επιτροπής 98/2001/EC Υπόθεση COMP/M.1439 — Telia/Telenor (OJ L 40, 9.2.2001, p.1); Απόφαση Επιτροπής 20 Δεκεμβρίου 1999, Υπόθεση COMP/M.1760—Mannesmann/Orange (OJ C 139, 18.5.2000, p.15); Απόφαση Επιτροπής 12 Απριλίου 2000 Υπόθεση COMP/M.1795 — Vodafone Airtouch/Mannesmann (OJ C 141, 19.5.2000, p.19); Απόφαση Επιτροπής 4 Αυγούστου 2000, Υπόθεση COMP/M.2053— Telenor/BellSouth/Sonofon (OJ C 295, 18.10.2000, p.11); Απόφαση Επιτροπής 11 Αυγούστου 2000, Υπόθεση COMP/M.2016 — France Telecom/Orange (OJ C 261, 12.9.2000, p.6); Απόφαση Επιτροπής 25 Σεπτεμβρίου 2000, Υπόθεση COMP/M.2130 — Belgacom/Tele Danmark/ T-Mobile International/Ben Nederland Holding (OJ C 362, 18.12.2001, p.6).

Σε σχέση με το ερώτημα (ii), η Επιτροπή στη Σύσταση του 2003, αναφέρει ότι «προπληρωμένες υπηρεσίες κινητής ή με συμβόλαιο μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι ανήκουν στην ίδια αγορά. Η υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς είναι σχετικά εύκολη, όπως και η υποκατάσταση από την πλευρά της ζήτησης (ιδιαίτερα από προπληρωμένου χρόνου υπηρεσίες σε υπηρεσίες συμβολαίου)».

Σε σχέση με τα δεδομένα της Κυπριακή αγοράς όντως από την άποψη της προσφοράς, το ίδιο δίκτυο και η ίδια τεχνολογική υποστήριξη απαιτείται για την παροχή των δύο αυτών τύπων υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, αναφορικά με την προσφορά των δύο αυτών τύπων υπηρεσιών, όλοι οι δραστηριοποιημένοι παροχείς έχουν παρουσία με διάφορα πακέτα προσφορών τόσο στο προπληρωμένο όσο και στο συνδρομητικό τμήμα της αγοράς.

Συμπληρωματικά σημειώνεται ότι κατά την περίοδο εξέτασης της αγοράς, οι δυνατότητες των υπηρεσιών που παρέχονται στους δύο τύπους σύνδεσης είναι ίδιες και δεν παρουσιάζονται οποιαδήποτε εμπόδια για μετάβαση των συνδρομητών από την μία υπηρεσία στην άλλη.

Ο ΕΡΗΕΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι προπληρωμένου χρόνου υπηρεσίες και οι υπηρεσίες με συμβόλαιο ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων.

3.3.5 Δυνατότητα Υποκατάστασης της Προσφοράς

Η δυνατότητα υποκατάστασης προϊόντων ή υπηρεσιών από την πλευρά της προσφοράς καθορίζει εάν διαφορετικοί παροχείς από αυτούς που επί του παρόντος προσφέρουν ένα συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία θα μετέβαλαν εντός άμεσου ή σύντομου χρόνου τη γραμμή παραγωγής του ή θα προτίθεντο να προσφέρουν το εν λόγω προϊόν ή υπηρεσία χωρίς σημαντικό πρόσθετο κόστος. Η απόφαση των εν λόγω παροχέων για μεταβολή στη γραμμή παραγωγής τους, είναι το αποτέλεσμα μιας αύξησης της τιμής του συγκεκριμένου προϊόντος.

Προκειμένου να προσδιοριστεί η δυνατότητα υποκατάστασης της προσφοράς, έχουν ληφθεί υπόψη τα εξής:

(α) το κόστος που πιθανόν θα υποστούν οι άλλοι παροχείς προκειμένου να παρέχουν προϊόντα ή υπηρεσίες οι οποίες δύνανται να θεωρηθούν ως εναλλάξιμες του εν λόγω προϊόντος,

(β) οποιεσδήποτε νομικές ή ρυθμιστικές υποχρεώσεις οι οποίες επηρεάζουν την αποτελεσματική είσοδο στην εν λόγω σχετική αγορά των παροχών που λειτουργούν σε άλλη αγορά.

Ο ΕΡΗΕΤ έχει μελετήσει το ενδεχόμενο να είναι δυνατή η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς.

Σε επίπεδο χονδρικής, ο ΕΡΗΕΤ θεωρεί ότι στην Κυπριακή αγορά υπάρχει ζήτηση σε επίπεδο χονδρικής, καθότι οι παροχείς κινητών υπηρεσιών (MVNOs και SPs) χρειάζονται υπηρεσίες πρόσβασης και εκκίνησης κλήσεων από τους υφιστάμενους παροχείς κινητών δικτύων προκειμένου να μπορούν να παρέχουν όλες τις λιανικές υπηρεσίες που έχουν αναφερθεί προηγουμένως για να ικανοποιούν τις ανάγκες των πελατών. Η παροχή χονδρικής πρόσβασης και εκκίνησης κλήσεων από τους παροχείς κινητών δικτύων χρησιμοποιείται ως βάση για άλλους παροχείς κινητών υπηρεσιών για να μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες λιανικής με βάση διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα μεν (είτε ως MVNO τύπου Α, είτε ως MVNO τύπου Β, είτε ως ESP, είτε ως SP), αλλά χωρίς όμως να υπάρχει οποιοδήποτε άμεσο υποκατάστατο για ικανοποίηση των αιτημάτων αυτών εκτός από την παροχή της υπηρεσίας πρόσβασης. Στα πλαίσια της πρόσβασης περιλαμβάνεται και η παροχή πρόσβασης σε υπηρεσίες εθνικής περιαγωγής, η οποία αυτή περιορίζεται στους νεοεισερχόμενους παροχείς κινητών δικτύων ως μεταβατική υπηρεσία ωστόσο αναπτύξουν δικό τους δίκτυο.

Άρα, σε χονδρικό επίπεδο μόνο οι υφιστάμενοι παροχείς κινητών δικτύων θα μπορούσαν να παρέχουν τη συγκεκριμένη υπηρεσία/ προϊόν. Ακόμα και με μια υποτιθέμενη αύξηση της τιμής της συγκεκριμένης υπηρεσίας θα ήταν ουσιαστικά αδύνατο να εισέλθει στην αγορά άλλος εναλλακτικός παροχέας κινητών δικτύων με σκοπό να παρέχει αποκλειστικά την συγκεκριμένη υπηρεσία στους παροχείς κινητών υπηρεσιών. Υπάρχουν οικονομικοί, τεχνικοί και νομικοί περιορισμοί που καθιστούν την διαδικασία αυτή αδύνατη επί του παρόντος. Το κόστος ανάπτυξης κινητού

δικτύου, οι περιορισμοί στην απόκτηση φάσματος και αδειοδότησης, κτλ. αποτελούν ουσιαστικά εμπόδια για την άμεση είσοδο εναλλακτικού παροχέα κινητών δικτύων στην αγορά.

Το ίδιο ισχύει και για την πρόσβαση στην υπηρεσία εθνικής περιαγωγής. Μόνο οι υφιστάμενοι παροχείς κινητών δικτύων θα μπορούσαν να παρέχουν τη συγκεκριμένη υπηρεσία/ προϊόν.

Σε επίπεδο λιανικής, επίσης, δεν είναι δυνατή η υποκατάσταση της προσφοράς αφού η προσφορά υπηρεσιών σε λιανικό επίπεδο δεν είναι εφικτή εάν ο παροχέας της υπηρεσίας δεν διαχειρίζεται ή δεν έχει πρόσβαση σε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας..

Με βάση τα πιο πάνω ο ΕΡΗΕΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τόσο σε επίπεδο χονδρικής όσο και σε επίπεδο λιανικής δεν υπάρχουν επί του παρόντος υποκατάστατα από την πλευρά της προσφοράς για την υπηρεσία πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

3.4. Αυτοπρομήθεια

Η αυτοπρομήθεια υπηρεσιών συνίσταται στην εσωτερική παροχή υπηρεσιών από τη διαχείριση υπηρεσιών χονδρικής φύσης (π.χ. πρόσβαση σε δίκτυο κινητής) στη διαχείριση υπηρεσιών λιανικής φύσης, π.χ. προσφορά λιανικών υπηρεσιών κινητής. . Αποτελεί λοιπόν μια μορφή «παραγωγής για εσωτερική κατανάλωση».

Ο ΕΡΗΕΤ διατηρεί την άποψη ότι θα πρέπει να λάβει υπόψη την αυτοπρομήθεια στο επίπεδο καθορισμού της χονδρικής αγοράς πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

3.5. Γεωγραφική Αγορά

Η σχετική αγορά αντιστοιχεί στην περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενοι παροχείς/ οργανισμοί δραστηριοποιούνται στην προσφορά και την ζήτηση των σχετικών προϊόντων ή και υπηρεσιών, και όπου οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς

ομοιογενείς, και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές διότι στις εν λόγω περιοχές οι συνθήκες του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.⁴³

Ακολουθώντας την πάγια Κοινοτική νομολογία, και τη σχετική πρακτική της Επιτροπής, ο ΕΡΗΕΤ προχώρησε στον ορισμό της γεωγραφικής εμβέλειας της σχετικής αγοράς βασιζόμενο κυρίως σε δύο κριτήρια⁴⁴, ήτοι:

- (α) την φυσική περιοχή που καλύπτει ένα δίκτυο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, και
- (β) την ύπαρξη νομικών και άλλων κανονιστικών περιορισμών ή υποχρεώσεων που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του γεωγραφικού εύρους των λειτουργιών ενός παροχέα⁴⁵.

Βάσει των πιο πάνω κριτηρίων, άποψη του ΕΡΗΕΤ είναι όπως η σχετική αγορά για τις υπηρεσίες πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων συμπίπτει με το σύνολο της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας διότι:

- Οι άδειες οι οποίες έχουν εκχωρηθεί και αφορούν την ίδρυση και λειτουργία δημόσιων τηλεπικοινωνιακών δικτύων κινητής τηλεφωνίας και την παροχή δημόσιων υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας αφορούν το σύνολο της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Τα υπάρχοντα δίκτυα κινητής καλύπτουν όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Σε σχέση με τους MVNOs (εικονικοί παροχείς) έχουν την ίδια κάλυψη με τους παροχείς κινητών δικτύων με τους οποίους είναι συμβεβλημένοι, δηλαδή σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

⁴³ Υπόθεση United Brands κατά Επιτροπής [1978] συλλογή 207.

⁴⁴ Υπόθεση IV/M.1025, Mannesman/Olivetti/Infostad.

⁴⁵ Το γεγονός ότι οι φορείς εκμετάλλευσης κινητού δικτύου μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες μόνο στις περιοχές για τις οποίες έχουν λάβει άδεια και το γεγονός ότι η αρχιτεκτονική ενός δικτύου αντικατοπτρίζει τη γεωγραφική διάσταση των αδειών κινητών επικοινωνιών, εξηγεί γιατί οι αγορές κινητών επικοινωνιών θεωρούνται εθνικές από πλευράς φάσματος. Το επιπλέον κόστος σύνδεσης και επικοινωνιών με το οποίο επιβαρύνονται οι καταναλωτές στην περίπτωση περιαγωγής στο εξωτερικό, σε συνδυασμό με την απώλεια ορισμένων επιπλέον λειτουργικοτήτων υπηρεσίας (παραδείγματος χάρη έλλειψη φωνοταχυδρομείου στο εξωτερικό) ενισχύει περαιτέρω τον ορισμό αυτό· βλ. υπόθεση IV/M.1439 — Telia/Telenor, παράγραφος 124, υπόθεση IV/M.1430 — Vodafone/Airtouch, παράγραφος 13-17, υπόθεση COMP/JV.17 — Mannesmann/Bell Atlantic/Omnitel, παράγραφος 15.

- Η τιμολογιακή πολιτική των εταιρειών που διατηρούν και διαχειρίζονται τα δίκτυα και παρέχουν τις υπηρεσίες δεν διαφοροποιείται από περιοχή σε περιοχή μέσα στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Η διαφημιστική πολιτική των εταιρειών που διατηρούν και διαχειρίζονται τα δίκτυα και παρέχουν τις υπηρεσίες δεν διαφοροποιείται από περιοχή σε περιοχή μέσα στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Το κόστος και η χρέωση εκκίνησης των κλήσεων είναι ίδια σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

3.6 Συμπέρασμα

Με βάση τα πιο πάνω, ο ΕΡΗΕΤ καταλήγει ότι στην αγορά πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας δεν υπάρχουν υποκατάστατα ζήτησης και προσφοράς, και η σχετική αγορά αντιστοιχεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

3.7 Τεστ Τριών Κριτηρίων

Δεδομένου ότι η χονδρική αγορά πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας δεν περιλαμβανόταν στη Σύσταση Σχετικών Αγορών της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2007 και επίσης δεν περιλαμβάνεται στην νέα Σύσταση της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014 πρέπει να εφαρμοστεί το τεστ των τριών (3) κριτηρίων προκειμένου να κριθεί εάν η αγορά εξακολουθεί να υπόκειται σε ex ante ρύθμιση, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές εθνικές συνθήκες της Κύπρου. Τα τρία κριτήρια αφορούν στο κατά πόσον:

1. Η αγορά υπόκειται σε υψηλούς και μη παροδικούς φραγμούς εισόδου,
2. Η αγορά έχει τέτοια δομή ώστε να μην τείνει προς αποτελεσματικό ανταγωνισμό μέσα στο σχετικό χρονικό ορίζοντα, και
3. Η εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού δεν αρκεί αφεαυτής για την αντιμετώπιση των πιθανών αστοχιών της αγοράς.

Μια σχετική αγορά πρέπει να πληροί σωρευτικά και τα τρία κριτήρια προκειμένου να υπόκεινται σε ex ante ρύθμιση.

3.7.1 Παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντοπίζει δύο κατηγορίες φραγμών εισόδου και ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών:

- (α) φραγμούς διαρθρωτικού χαρακτήρα, και
- (β) φραγμούς νομικού ή ρυθμιστικού χαρακτήρα.

Ένας διαρθρωτικός φραγμός υφίσταται όταν το επίπεδο ζήτησης, η κατάσταση της τεχνολογίας και η σχετική διάθρωση του κόστους είναι τέτοιας μορφής που δημιουργούν συνθήκες ασυμμετρίας μεταξύ των κοινοποιημένων φορέων και των νεοεισερχόμενων, οι οποίες τον εμποδίζουν ή δυσχεραίνουν την αποτελεσματική είσοδο στην αγορά. Για παράδειγμα, υψηλοί φραγμοί εισόδου μπορούν να εντοπιστούν όταν η αγορά χαρακτηρίζεται από σημαντικές οικονομίες κλίμακος, σκοπού και έντασης σε συνδυασμό με υψηλό μη ανακτήσιμο κόστος.

Οι νομικοί ή ρυθμιστικοί φραγμοί δε βασίζονται σε οικονομικές συνθήκες, αλλά προέρχονται από νομικά, διοικητικά ή άλλα θεσμικά μέτρα που έχουν άμεση επίδραση στις συνθήκες εισόδου ή/ και στη θέση των παροχών στη σχετική αγορά.

Η είσοδος στην αγορά ενός εναλλακτικού παροχέα κινητού δικτύου (MNO) απαιτεί την ανάληψη σημαντικού μη ανακτήσιμου κόστους (κόστος πλειστηριασμού, αδειοδότηση, ανάπτυξη δικτύου, κτλ). Στην Κυπριακή αγορά λόγω των υφιστάμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων ένας παροχέας μπορεί να δραστηριοποιηθεί εμπορικά στην προσφορά υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας με εναλλακτικά επιχειρηματικά μοντέλα είτε ως Παροχέας Εικονικού Δικτύου (MVNO) είτε ως Παροχέας Κινητών Υπηρεσιών (SP ή ESP). Οι πιο πάνω επιχειρηματικές επιλογές παρέχουν τη δυνατότητα σε νέους παροχείς, να εισέλθουν στην αγορά κινητών υπηρεσιών χωρίς να επωμιστούν τα υψηλά μη ανακτήσιμα κόστη τα οποία εμπλέκονται στην ανάπτυξη

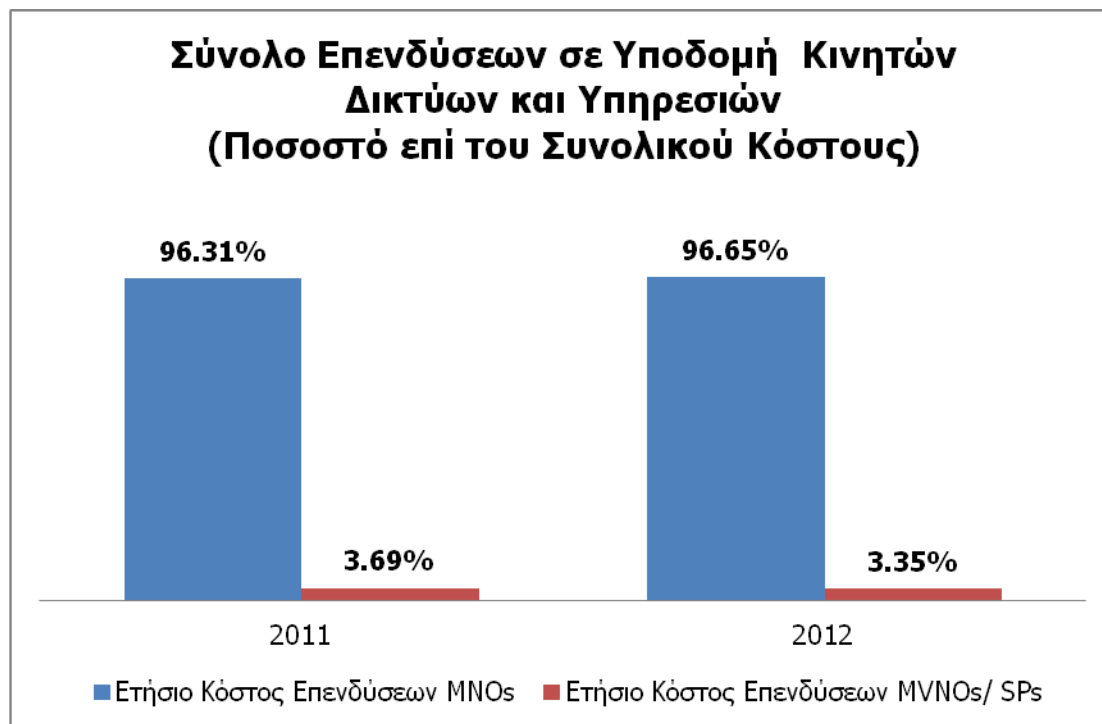
κινητών δικτύων. Όμως, αυτή η δυνατότητα, η οποία ως έχει αναφερθεί και προηγούμενος στο έγγραφο είναι αποτέλεσμα της ρυθμιστικής παρέμβασης του ΕΡΗΕΤ μέσω της υπό αναφορά αγοράς, και δημιουργεί προοπτικές ανάπτυξης για τους υφιστάμενους παροχείς σταθερών και ευρυζωνικών υπηρεσιών για εμπλουτισμό των εμπορικών τους πακέτων με τη συμπερίληψη υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας χωρίς την καταβολή εφάπαξ μη ανακτήσιμου κόστους για αναπαραγωγή της αναγκαίας υποδομής ενός κινητού δικτύου. Επιπρόσθετα, η διάθεση της επιπλέον χωρητικότητας από τους ΜΝΟs και η χονδρική χρέωση προς τους ΜVΝΟs ή SPs συμβάλει θετικά στην απόσβεση των υψηλών επενδύσεων δικτύου των ΜΝΟs. Η αύξηση της χρήσης και παραγωγής που δημιουργείται συμβάλει στην περαιτέρω μείωση του οριακού κόστους για τους ΜΝΟs η οποία βέβαια θα μεταφερθεί τόσο στις λιανικές αλλά και χονδρικές τιμές προς όφελος πάντοτε του καταναλωτή. Σημειώνεται, ότι ως αποτέλεσμα της υφιστάμενης ρύθμισης και οι δύο δραστηριοποιημένοι παροχείς κινητών δικτύων έχουν υπογράψει και εφαρμόσει συμφωνίες πρόσβασης στο δίκτυο τους για νεοεισερχόμενους παροχείς κινητών υπηρεσιών.

Πιο κάτω παρουσιάζεται γράφημα στο οποίο απεικονίζεται το κόστος επένδυσης (απτών⁴⁶ και μη-απτών⁴⁷ επενδύσεων) των δραστηριοποιημένων παροχέων κινητών δικτύων και υπηρεσιών για τα έτη 2011 και 2012:

⁴⁶ Η συνολική αξία των απτών επενδύσεων σε κινητά δίκτυα τηλεπικοινωνιών δείχνει τη συνολική ακαθάριστη επένδυση κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς στα απτά αγαθά, δηλ. επένδυση στην απόκτηση ιδιοκτησίας (κτίσματα και κτίρια) και των εγκαταστάσεων (π.χ. εξοπλισμός μετατροπής, εξοπλισμός αναμετάδοσης, μηχανήματα, κτλ), και επένδυση στα κινητά δίκτυα τηλεπικοινωνιών (αποκλείοντας τις άδειες).

⁴⁷ Η συνολική αξία μη απτών επενδύσεων στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών δείχνει τη συνολική ακαθάριστη επένδυση κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς στα μη απτά αγαθά, δηλ. άδειες, εξασφάλιση πνευματικών δικαιωμάτων, πατέντες και άλλα μη απτά αγαθά για κινητά δίκτυα.

Γράφημα 7: Σύνολο Επενδύσεων σε Υποδομή Κινητών Δικτύων και Υπηρεσιών, πηγή: Ερωτηματολόγια Παροχέων

Με βάση το πιο πάνω γράφημα η μεγάλη διαφορά στα επίπεδα επένδυσης μεταξύ των παροχέων κινητών δικτύων και των παροχέων κινητών υπηρεσιών είναι σαφής.

Άρα, στην Κυπριακή αγορά και με βάση τις υφιστάμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις της πρώην αγοράς 15 υπάρχουν εφαρμοσμένα επιχειρηματικά μοντέλα με τα οποία ένας νεοεισερχόμενος παροχέας (ή υφιστάμενος με δραστηριοποίηση σε άλλες αγορές) μπορεί να δραστηριοποιηθεί στην αγορά κινητών υπηρεσιών χωρίς να πρέπει να επωμισθεί τεράστια κόστη τα οποία θα μπορούσαν εν τη απουσία ρύθμισης να αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα/ φραγμό για είσοδο στην υπό αναφορά αγορά.

Επομένως, οι ρυθμίσεις της υπό αναφορά αγοράς οι οποίες αφορούν την πρόσβαση σε κινητά δίκτυα όπως και τους όρους και προϋποθέσεις παροχής των συναφών υπηρεσιών παρέχουν την απαιτούμενη δυναμική στην αγορά προς αποτελεσματικό ανταγωνισμό αφαιρώντας απόλυτους ή παροδικούς φραγμούς. Η απόσυρση των υφιστάμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων πιθανόν να διακυβεύσει την αδιάλειπτη

παροχή των υπηρεσιών αυτών, θα δημιουργήσει αδυναμία στην επιτήρηση της αγοράς και θα αφαιρέσει τη δυνατότητα παρέμβασης εκ μέρους του ΕΡΗΕΤ σε περίπτωση αποτυχίας της αγοράς.

Σημειώνεται ότι πριν από την επιβολή των συγκεκριμένων ρυθμιστικών υποχρεώσεων προς τον εγκατεστημένο παροχέα (ΑΤΗΚ), όποια αιτήματα για χονδρική πρόσβαση στο κινητό του δίκτυο δεν έγιναν αποδεκτά. Την ίδια τύχη είχαν και αιτήματα προς τον εναλλακτικό παροχέα, την εταιρεία ΜΤΝ. Η εταιρεία ΜΤΝ, προχώρησε με ικανοποίηση των αιτημάτων για πρόσβαση στο δίκτυο της αφότου η συγκεκριμένη ρυθμιστική υποχρέωση επιβλήθηκε στην ΑΤΗΚ με όρους και προϋποθέσεις αντίστοιχους και ανταγωνιστικούς με αυτούς που επιβλήθηκαν στην ΑΤΗΚ.

Συμπερασματικά, η απόσυρση των υφιστάμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων δυνατόν να δημιουργεί προοπτική για πιθανές καταχρηστικές συμπεριφορές, όπως επιβολή μη εύλογων τιμών και όρων, άρνηση ή περιορισμός στην προσφορά των εν λόγω υπηρεσιών ή εφαρμογή άνισων όρων σε ισοδύναμες περιπτώσεις με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες εταιρείες σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.

Σε σχέση με τους φραγμούς νομικού ή ρυθμιστικού χαρακτήρα στην Κυπριακή Δημοκρατία υπάρχουν περιορισμοί σε σχέση με τη διάθεση και χρήση του φάσματος. Όμως, ως αναφέρθηκε και πιο πάνω, στην πρόσφατη διαδικασία υποβολής αιτήσεων (24^η Σεπτεμβρίου 2013 η ημερομηνία υποβολής αιτήσεων) για τη χορήγηση 3^{ης} άδειας κινητής τηλεφωνίας ενδιαφέρον έχει επιδείξει μόνο μία εταιρεία, η εταιρεία Primetel, η οποία στο παρόν στάδιο δραστηριοποιείται ως ΜVΝΟ. Μετά από διαδικασία διαπραγμάτευσης στην εταιρεία έχει χορηγηθεί άδεια για την ίδρυση και λειτουργία 3^{ου} δικτύου κινητών υπηρεσιών στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Σε επίπεδο ρυθμιστικού πλαισίου, ο ΕΡΗΕΤ είναι της γνώμης ότι η νομοθεσία και οι ρυθμιστικές επεμβάσεις του ΕΡΗΕΤ περιλαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνουν την ανάπτυξη των μεριδίων αγοράς όποιων νέων εναλλακτικών παροχέων στην Κυπριακή αγορά, συμπεριλαμβανομένης της φορητότητας αριθμών και της εθνικής περιαγωγής.

Αναφορικά με την εθνική περιαγωγή, το Διάταγμα περί Εθνικής Περιαγωγής⁴⁸ προνοεί τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του υπόχρεου οργανισμού (ΑΤΗΚ) καθώς επίσης και τις βασικές αρχές δυνάμει των οποίων τα μέρη οφείλουν να καταλήξουν σε Συμφωνία Εθνικής Περιαγωγής. Η υλοποίηση των προνοιών της εθνικής περιαγωγής, και κατ' επέκταση η ύπαρξη της σχετικής Συμφωνίας παρέχει στους συμβεβλημένους χρήστες/ συνδρομητές του όποιου εναλλακτικού παροχέα τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας - όπως , μεταξύ άλλων, διενέργεια και παραλαβή κλήσεων- που και η ΑΤΗΚ προσφέρει στους συνδρομητές της, μέσω του δημόσιου κινητού δικτύου της ΑΤΗΚ.

Στο παρόν στάδιο όπου η εταιρεία Primetel θα δραστηριοποιηθεί ως ΜΝΟ, με βάση τους όρους διαγωνισμού και άδειας της εταιρείας, με πλήρη εξάρτηση στην υπηρεσία εθνικής περιαγωγής ωστόσο αναπτύξει το δικό της δίκτυο, η απόσυρση της συγκεκριμένης ρυθμιστικής υποχρέωσης δεν είναι εφικτή επιλογή για τον ΕΡΗΕΤ. Για το λόγο ότι η όποια άρνηση από πλευράς του εγκατεστημένου παροχέα για πρόσβαση στη συγκεκριμένη υπηρεσία ή η πρόσβαση στην συγκεκριμένη υπηρεσία με απαχθείς όρους και προϋποθέσεις θα δημιουργήσει ουσιαστικό εμπόδιο στην ανάπτυξη του δικτύου της εν λόγω εταιρείας με αρνητικά αποτελέσματα όσον αφορά την ανάπτυξη και επέκταση του ανταγωνισμού.

Το περί Φορητότητας Αριθμών Διάταγμα του 2003⁴⁹,(Κ.Δ.Π.565/2003), υποχρεώνει τους παροχείς δημόσιων σταθερών ή κινητών τηλεπικοινωνιακών δικτύων ή/και υπηρεσιών στους οποίους έχουν εκχωρηθεί πρωτογενώς αριθμοί ή/και σειρές αριθμών από το Σχέδιο Αριθμοδότησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για δευτερογενή

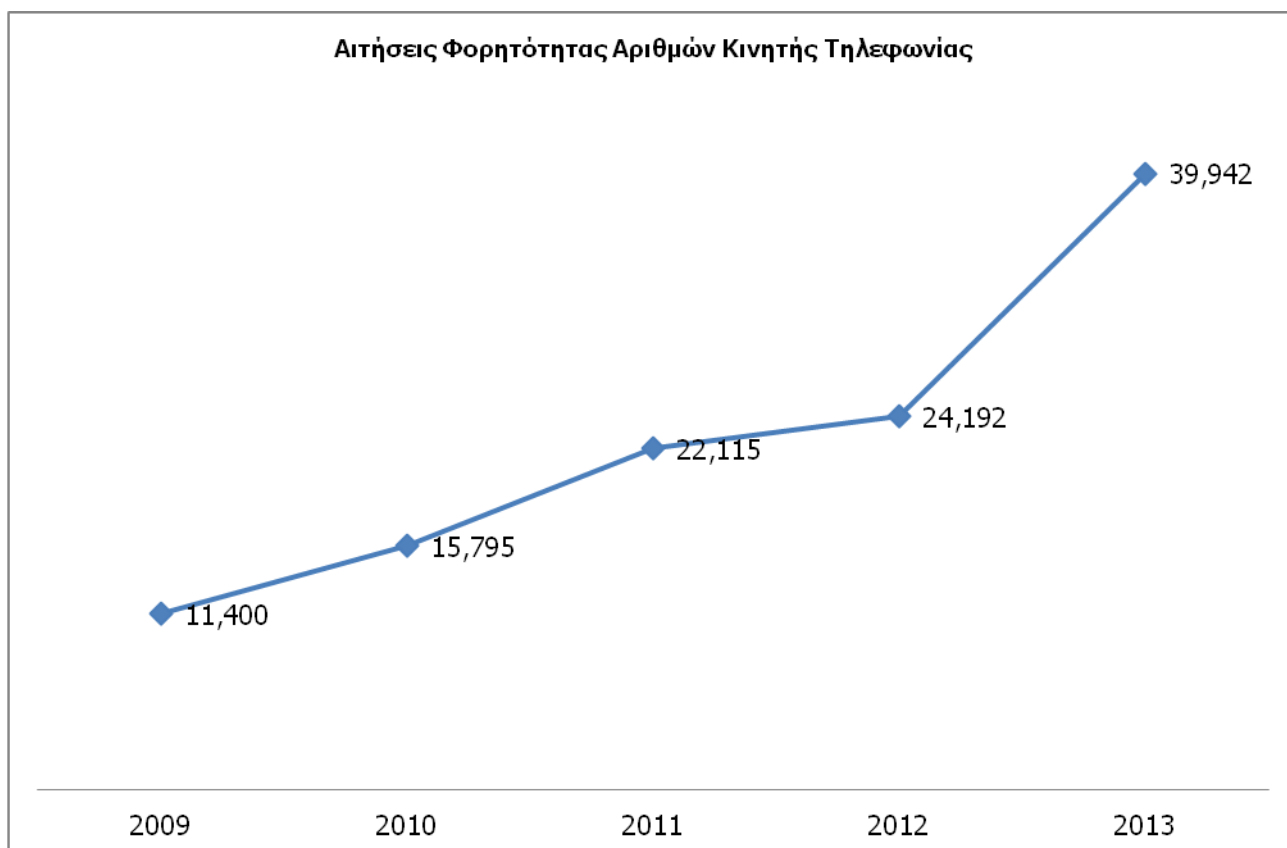
⁴⁸ Κ.Δ.Π. 335/2013.

⁴⁹ Στο Διάταγμα περιγράφονται οι γενικές υποχρεώσεις ως προς την Φορητότητα, οι διαδικασίες παροχής αυτής, οι συμφωνίες Φορητότητας και η Εποπτεία, Συμμόρφωση και Διαβουλεύσεις. Για να λειτουργήσει ο θεσμός το ΓΕΡΗΕΤ, μετά από συνεργασία με τους Παροχείς, εξέδωσε Απόφαση (Η Περί της Εισαγωγής Ενδιάμεσης Λύσης για την Εφαρμογή του θεσμού της Φορητότητας Αριθμών (Τηλεπικοινωνιών) Απόφαση του 2004 (Κ.Δ.Π. 343/2004), στην οποία περιγράφεται το πλαίσιο εφαρμογής της ενδιάμεσης λύσης του θεσμού της Φορητότητας Αριθμών (Κανόνες και Ευθύνη Δρομολόγησης κλήσεων των αριθμών που έχουν μεταφερθεί, ο Υπολογισμός του Κόστους Δρομολόγησης κλήσεων, η χρήση του Προθέματος Δρομολόγησης κλήσεων προς αριθμούς που έχουν μεταφερθεί, οι Διαδικασίες παροχής της Φορητότητας Αριθμών, η υποχρέωση σύναψης Συμφωνιών παροχής επιπέδου υπηρεσιών μεταξύ υπόχρεων οργανισμών και η ημερομηνία Έναρξης του θεσμού της Φορητότητας Αριθμών).

εκχώρηση σε συνδρομητές τους, όπως παρέχουν φορητότητα γεωγραφικών αριθμών, μη γεωγραφικών αριθμών και κινητών αριθμών.

Πιο κάτω στο Γράφημα 8, παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία σε σχέση με την χρήση της υπηρεσίας φορητότητας από τους χρήστες κινητής τηλεφωνίας στην Κυπριακή αγορά.

Γράφημα 8: Στατιστικά Στοιχεία Φορητότητας Κινητών Αριθμών

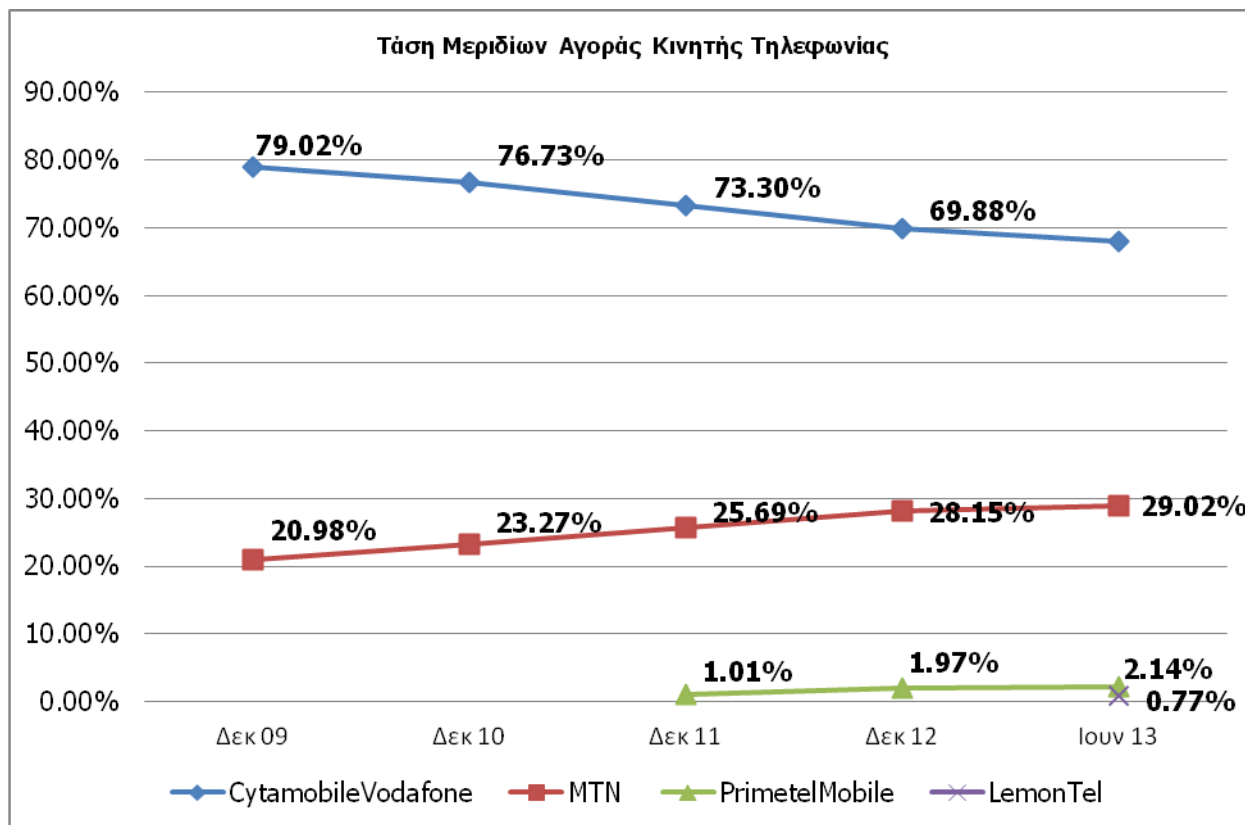
Συμπερασματικά, ο ΕΡΗΕΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το πρώτο κριτήριο πληρείται με βάση τα εθνικά δεδομένα.

3.7.2 Διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στον σχετικό χρονικό ορίζοντα.

Το δεύτερο κριτήριο που πρέπει να εξεταστεί είναι εάν η αγορά έχει τέτοια χαρακτηριστικά ώστε να τείνει προς αποτελεσματικό ανταγωνισμό χωρίς ρυθμιστικές υποχρεώσεις εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα. Η εφαρμογή του κριτηρίου αυτού περιλαμβάνει την εξέταση της κατάστασης του ανταγωνισμού πίσω από τους φραγμούς εισόδου, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ακόμη και όταν μια αγορά χαρακτηρίζεται από υψηλούς φραγμούς εισόδου, άλλοι διαθρωτικοί παράγοντες ή χαρακτηριστικά της αγοράς μπορεί να σηματοδοτούν ότι η αγορά τείνει προς αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

Σε σχέση με τα μερίδια αγοράς της κινητής τηλεφωνίας στην Κυπριακή αγορά παρατηρείται διαχρονικά σχετικά υψηλή συγκέντρωση μεριδίων για τον παραδοσιακό παροχέα, ΑΤΗΚ.

Γράφημα 9: Εξέλιξη Μεριδίων Αγοράς Κινητής Τηλεφωνίας

Παρόλο που η εταιρεία MTN δραστηριοποιείται εμπορικά στην αγορά για τουλάχιστον 9 χρόνια οι αντιλήψεις των καταναλωτών σε σχέση με αλλαγή παροχέα δεν φαίνεται να έχουν επηρεαστεί ιδιαίτερα από τις πρακτικές προώθησης και προβολής της εταιρείας. Αυτό επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο των καταναλωτών, όπου το 37% των συνδρομητών του παραδοσιακού παροχέα ΑΤΗΚ, δεν θα άλλαζαν παροχέα αποκλειστικά και μόνο για λόγους συνήθειας⁵⁰. Επιπρόσθετα, σε σχέση με τα τέλη κλήσεων το 94% των υφιστάμενων συνδρομητών της ΑΤΗΚ δεν γνωρίζει καν τα τέλη των εναλλακτικών παροχέων κινητής τηλεφωνίας ενώ αυτοί που έχουν γνώση δηλώνουν ότι τα τέλη της ΑΤΗΚ είναι ψηλότερα από του ανταγωνισμού. Παρόλα αυτά, ως αναφέρθηκε και πιο πάνω το 37% των συνδρομητών της ΑΤΗΚ δεν θα άλλαζε παροχέα αποκλειστικά και μόνο λόγω

⁵⁰ Ποσοστιαία αυτό αντιπροσωπεύει το 26% του συνολικού αριθμού των συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας.

συνήθειας ενώ ένα 12% δηλώνει ότι δεν εμπιστεύεται άλλο παροχέα⁵¹. Η αφοσίωση των πελατών της ΑΤΗΚ προκύπτει και από το γεγονός ότι η ΑΤΗΚ ως ο παραδοσιακός παροχέας της Κύπρου έχει και σταθερό δίκτυο μέσα από το οποίο προσφέρει υπηρεσίες 4Play. Με βάση την έρευνα καταναλωτών 67% των συνδρομητών της κινητής τηλεφωνίας λαμβάνουν σταθερή τηλεφωνία, το 57% λαμβάνουν και υπηρεσίες διαδικτύου σε σταθερή θέση και το 31% λαμβάνουν και υπηρεσίες τηλεόρασης. Θέση του ΕΡΗΕΤ, είναι ότι η υποχρέωση για πρόσβαση στο κινητό της δίκτυο επιτρέπει στους υφιστάμενους παροχείς άλλων υπηρεσιών να εισέλθουν και στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας ώστε να εμπλουτίσουν τα εμπορικά τους πακέτα με υπηρεσίες κινητής. Με αυτό τον τρόπο ο ανταγωνισμός, τουλάχιστον σε επίπεδο προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών θα είναι αντίστοιχος.

Υπό το πρίσμα των πιο πάνω, στον χρονικό ορίζοντα της παρούσας ανάλυσης δεν αναμένεται τα μερίδια αγοράς των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας να αναπτυχθούν σε τέτοιο βαθμό ώστε η διάθρωση της αγοράς να τείνει προς συνθήκες πλήρως ανταγωνισμού.

3.7.3. Ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνον της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς.

Η επάρκεια της εφαρμογής μόνο της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού είναι το τρίτο κριτήριο, που πρέπει να αξιολογηθεί, δηλαδή κατά πόσο η ex post ρύθμιση είναι επαρκής για να αντιμετωπίσει τις πιθανές αποτυχίες της σχετικής αγοράς.

Συνήθως, η νομοθεσία περί ανταγωνισμού υφίσταται και δρα αφού μία κατάσταση έχει ήδη επιφέρει τις αρνητικές επιπτώσεις μια αντί-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είτε αυτόβουλα είτε μετά από καταγγελία εξετάζει περιπτώσεις όπου υπάρχουν αρκετά στοιχεία σε μία αγορά για να εξακριβωθεί εάν έχουν επέλθει αθέμιτες πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό σε μία αγορά.

⁵¹ Το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται σε λόγους όπως, καλύτερη κάλυψη δικτύου, υποχρεώσεις συμβολαίου, μεγάλη διαδικασία, δεν έχω χρόνο, κτλ.

Αφού διεξαχθεί έρευνα η οποία μπορεί να είναι χρονοβόρα δυνατόν να επιβληθούν υποχρεώσεις ή και ποινές σε παροχείς (ex post). Δεν είναι όμως εύκολο να παρέμβει η ΕΠΑ προτού εξελιχθούν οι αντί-ανταγωνιστικές πρακτικές (ex-ante) και δεν μπορεί να αποτρέψει μια τέτοια συμπεριφορά. Είναι ευκολότερο και πιο αποδοτικό εάν μια τέτοια συμπεριφορά αποτραπεί πριν καν εξελιχθεί.

Επιπλέον, θα πρέπει να αναφερθεί ότι σε μία αγορά όπως την κινητή τηλεφωνία όπου εξελίσσεται γοργά, το χρονικό διάστημα το οποίο απαιτείται για την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού είναι αρκετά μεγάλο με αποτέλεσμα η ex-post κανονιστική παρέμβαση να μην επιτυγχάνει την αναστροφή των αρνητικών αποτελεσμάτων των όποιων αντί-ανταγωνιστικών πρακτικών στις σχετικές αγορές.

Ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι όλα τα ρυθμιστικά μέτρα τα οποία έχουν επιβληθεί στην εν λόγω αγορά έχουν διασφαλίσει την διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη του ανταγωνισμού και η απουσία τους θα δημιουργήσει αρνητικό αντίκτυπο στην αγορά. Με βάση τα πιο πάνω ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι η εφαρμογή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού δεν είναι επαρκής για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της εν λόγω αγοράς.

3.8 Συμπέρασμα αναφορικά με τα τρία κριτήρια

Σε ό,τι αφορά στις υπηρεσίες πρόσβασης και προέλευσης (εκκίνησης) κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι η σχετική αγορά επιδέχεται εκ των προτέρων (ex-ante) ρύθμιση, αφού ικανοποιεί σωρευτικά τα τρία κριτήρια που παρουσιάζονται πιο πάνω.

Μέρος 4 Ανάλυση Σχετικής Αγοράς

4.1. Εισαγωγή

Μετά τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων σε κινητά δίκτυα και του γεωγραφικού εύρους της σχετικής αγοράς, ο ΕΡΗΕΤ θα πραγματοποιήσει ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά.

Στα πλαίσια της ως άνω ανάλυσης, ο ΕΡΗΕΤ θα λάβει υπόψη του στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις αρχές του Κοινοτικού Δικαίου του Ανταγωνισμού τη σχετική πρακτική της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων των Κατευθυντήριων Γραμμών και της Ανακοίνωσης της Επιτροπής αναφορικά με την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού σε συμφωνίες πρόσβασης στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Κατά τη διενέργεια της ως άνω ανάλυσης της σχετικής αγοράς, ο ΕΡΗΕΤ θα εξετάσει εάν υφίσταται αποτελεσματικός ανταγωνισμός και ακολούθως θα ορίσει εάν ένας παροχέας ή παροχείς έχουν Σημαντική Ισχύ στην αγορά.

Ο καθορισμός ενός παροχέα η παροχέων ως εχόντων Σημαντική Ισχύ στην αγορά θα συνεπάγεται τον ορισμό από τον ΕΡΗΕΤ των κατάλληλων ρυθμιστικών μέτρων, όπως αυτά ορίζονται στον Νόμο, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού που διαπιστώθηκε από τον ΕΡΗΕΤ.

Σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 14 της Οδηγίας Πλαίσιο, ΣΙΑ είναι η θέση που κατέχει μία επιχείρηση στην αγορά η οποία, είτε ατομικά είτε σε συνεργασία με άλλους παροχείς, ισοδυναμεί με «σημαντική ισχύ», δηλαδή θέση οικονομικής ισχύος που της επιτρέπει να συμπεριφέρεται σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες της και εν τέλει τους καταναλωτές. Ουσιαστικά λοιπόν η έννοια της ΣΙΑ συμπίπτει με εκείνη της δεσπόζουσας θέσης που έχει διαμορφωθεί

από την Κοινοτική νομολογία.⁵² Ο προσδιορισμός ύπαρξης ΣΙΑ σε μία αγορά σημαίνει ότι στην υπό εξέταση αγορά δεν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός.

4.2. Δομή και Μεριδία Αγοράς

Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (Court of Justice), και του Πρωτοδικείου (General Court), ο Επίτροπος δύναται να θεωρήσει ότι πολύ μεγάλα μερίδια αγοράς, άνω του 50%, αποτελούν από μόνα τους τεκμήριο δεσπόζουσας θέσης⁵³, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΑΤΗΚ στην λιανική αγορά κινητής τηλεφωνίας, κατέχει μερίδιο αγοράς άνω του 50% δεν είναι απαραίτητο να γίνει αναφορά στο σύνολο των κριτηρίων που κατά κανόνα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καθοριστεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης. Η ανάλυση μπορεί να επικεντρωθεί σε μία πιο περιορισμένη σειρά από κριτήρια, τα οποία μπορούν καλύτερα να απεικονίσουν το πώς η συγκεκριμένη αγορά μπορεί να παρουσιάσει προβλήματα ανταγωνισμού.

4.3. Δυνητικός Ανταγωνισμός

Ο δυνητικός ανταγωνισμός για συγκεκριμένα προϊόντα/υπηρεσίες, ο οποίος προσδιορίζεται ως η δυνατότητα προκειμένου να υπάρξει υποκατάσταση της προσφοράς, είναι κρίσιμος προκειμένου ο ΕΡΗΕΤ να προσδιορίσει την ύπαρξη ΣΙΑ, και διαφέρει από την υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς ως προς το ότι οι πιθανοί νεοεισερχόμενοι στην αγορά δύναται να χρειασθούν περισσότερο χρόνο πριν αρχίσουν να παρέχουν ένα συγκεκριμένο προϊόν/υπηρεσία⁵⁴.

Στην κινητή τηλεφωνία λόγω των υφιστάμενων νομοθετικών ή/ και κανονιστικών μέτρων σε σχέση με τη χρήση του φάσματος και του αριθμού των διαθέσιμων

⁵² Βλ. Υπόθεση United Brads κατά Επιτροπής, *op cit*.

⁵³ Υπόθεση C-62/86, AKZO Chemie κατά Επιτροπής, [1991] I-3359, παρ. 60, όπως αυτή επιβεβαιώθηκε από την Υπόθεση T-30/89, Hilti AG κατά Επιτροπής, [1991] συλλογή II-1439.

⁵⁴ Παράγραφος 74 των Κατευθυντήριων Γραμμών.

αδειών κινητής τηλεφωνίας είναι αδύνατον επιπρόσθετος παροχέας κινητού δικτύου (πέραν των τριών αδειοδοτημένων) να δραστηριοποιηθεί στην Κυπριακή αγορά στον χρονικό ορίζοντα της παρούσας εξέτασης. Όμως δυνητικός ανταγωνισμός δυνατόν να υπάρξει και από τη δυνατότητα για πρόσβαση σε κινητά δίκτυα μέσα από εναλλακτικά μοντέλα όπως MVNO, ESP και SP. Η δραστηριοποίηση νέων παροχέων στην κινητή τηλεφωνία αναμένεται ότι θα αυξήσει τις προοπτικές για νέα προϊόντα/πακέτα στην Κυπριακή αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών, «4 play». Όμως εν τη απουσία ρύθμισης δημιουργείται η δυνατότητα για χειραγώγηση της αγοράς από τους εγκατεστημένους παροχείς με αντί-ανταγωνιστικές πρακτικές οι οποίες θα εμποδίσουν την ανάπτυξη υπηρεσιών. Στην παρούσα φάση δεν υπάρχουν ενδείξεις για συνεργασία των εγκατεστημένων παροχέων που να μειώνουν τον ανταγωνισμό ή τα συμφέροντα του καταναλωτή.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω και σε σχέση με την εταιρεία Primetel, η οποία πρόσφατα έχει αδειοδοτηθεί ως MNO, είναι αναγκαίο μέχρι την ανάπτυξη του δικού της δικτύου να λειτουργεί μέσω της εθνικής περιαγωγής. Η παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας επιβάλλεται στον παραδοσιακό παροχέα, ΑΤΗΚ μέσα από την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην υπό αναφορά αγορά. Στην απουσία ρύθμισης των όρων και προϋποθέσεων παροχής της υπηρεσίας εθνικής περιαγωγής αυτόματα παρουσιάζεται προοπτική για καταχρηστικές συμπεριφορές λόγω της σχέσης εξάρτησης που προκύπτει από την ανάγκη για πρόσβαση στην υπηρεσία εθνικής περιαγωγής.

4.4. Αντισταθμιστική Διαπραγματευτική Ισχύς

Η αντισταθμιστική διαπραγματευτική ισχύς δύναται να υπάρχει στη περίπτωση όπου ένας συγκεκριμένος αγοραστής ενός προϊόντος ή υπηρεσίας έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει την τιμή που χρεώνεται για το προϊόν ή την υπηρεσία αυτή από τον προμηθευτή. Η πίεση στον προμηθευτή μπορεί να ασκηθεί εάν ο αγοραστής μπορεί να θέσει μια αξιόπιστη απειλή (π.χ. να μην αγοράζει ή στην περίπτωση όπου υπάρχει μεταξύ τους ανταλλαγή προϊόντων ή υπηρεσιών ή να ανταποδώσει την σχετική

αύξηση των τιμών) εν όψει μιας απόφασης αύξησης των τιμών ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας που πωλείται.

Στη συγκεκριμένη αγορά, στην παντελή απουσία ρύθμισης, αντισταθμιστική διαπραγματευτική ισχύς δεν μπορεί να ασκηθεί από κανένα μέρος.

4.5. Αντί-ανταγωνιστικές συμπεριφορές

Σύμφωνα με την Νομολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵⁵, τεκμήρια για κατοχή δεσπόζουσας θέσης ή ΣΙΑ σε μία αγορά δύναται να είναι συμπεριφορές ενός παροχέα οι οποίες συμπεριφορές να είναι ενάντια στην υγιή ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Στο σημείο αυτό θα εξεταστεί κατά πόσον οι συμπεριφορές των παροχέων αναφορικά με τα ακόλουθα είναι επιζήμιες για τον ανταγωνισμό:

- Υπερβολική τιμολόγηση των χονδρικών τελών πρόσβασης σε κινητά δίκτυα συμπεριλαμβανομένων και των τελών εθνικής περιαγωγής.
- Διακριτική (άνιση) τιμολόγηση των χονδρικών τελών πρόσβασης σε κινητά δίκτυα συμπεριλαμβανομένων και των τελών εθνικής περιαγωγής.

4.5.1 Υπερβολική τιμολόγηση των χονδρικών τελών πρόσβασης σε κινητά δίκτυα

Εάν η παροχή υπηρεσιών χονδρικής πρόσβασης σε κινητά δίκτυα είχε επιβληθεί χωρίς ρύθμιση τιμών, ο παροχέας με σημαντική ισχύ στην αγορά θα μπορούσε να επιβάλει υπερβολικές χρεώσεις. Εάν, ο παροχέας με σημαντική ισχύ θεωρούσε ότι δεν θα υπάρξει ρυθμιστική αντίδραση, θα ήταν πιθανό να ορίσει τιμές τόσο υψηλές που θα δυσχέραινε την ανάπτυξη ανταγωνισμού στο επίπεδο λιανικής.

⁵⁵ Hilti AG v. Commission (1991) ECR II-1439.

Με σκοπό να αποτραπούν πιθανές αντί-ανταγωνιστές συμπεριφορές εκ μέρους του παροχέα με ΣΙΑ τα χονδρικά τέλη πρόσβασης σε κινητά δίκτυα στην Κυπριακή αγορά όπως και οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής της σχετικής υπηρεσίας έχουν ρυθμιστεί στα αντίστοιχα Υποδείγματα Προσφοράς Υπηρεσιών Πρόσβασης στο Κινητό Δίκτυο της ΑΤΗΚ.

4.5.2 Διακριτική (άνιση) τιμολόγηση των τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα

Ένας κάθετα ενοποιημένος παροχέας με σημαντική ισχύ στην υπό εξέταση αγορά θα μπορούσε να προβαίνει σε τιμολογιακές διακρίσεις για τις υπηρεσίες αυτές, χρεώνοντας υψηλότερες τιμές στους άλλους σταθερού/ ή και κινητούς παροχείς από αυτές που εμμέσως χρεώνει στον ίδιο για τις ίδιες υπηρεσίες. Αυτό αυξάνει το κόστος των παροχέων και καθιστά ακόμα δυσκολότερο τον ανταγωνισμό στις λιανικές αγορές.

4.6 Αποτυχία της Αγοράς που Απαιτεί Ex-Ante (εκ των προτέρων) Ρυθμιστική Παρέμβαση

Η επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων πρέπει να είναι το αποτέλεσμα προσδιορισμού της αποτυχίας της αγοράς και να αποτελεί προσπάθεια ανάπτυξης του ανταγωνισμού όπου έχει διαφανεί αυτή η αποτυχία της αγοράς. Η επιλογή των ρυθμιστικών υποχρεώσεων πρέπει να ανταποκρίνεται στη φύση της αποτυχίας της αγοράς.

Η επιβολή ex ante ρυθμιστικών μέτρων σύμφωνα με το Κοινοτικό Ρυθμιστικό Πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες – σε αντίθεση με αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του δικαίου του ανταγωνισμού – δεν αφορά την εκ των υστέρων επιβολή επανορθωτικών μέτρων για την αντιμετώπιση μιας διαπιστωθείσας παραβίασης του δικαίου του ανταγωνισμού (π.χ. της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης μέσω υπερβολικών τιμών). Αντιθέτως, η αξιολόγηση μιας

αγοράς για τους σκοπούς του Κοινοτικού Ρυθμιστικού Πλαισίου (και της παρούσας ανάλυσης) πρέπει να γίνει σε προοπτική βάση και να αφορά κατά κύριο λόγο τις μελλοντικές εξελίξεις της αγοράς⁵⁶.

Για τους λόγους που αναλύθηκαν στο έγγραφο η Κυπριακή αγορά κινητής τηλεφωνίας παρουσιάζει ιδιαιτερότητες σε σχέση με την συγκέντρωση των μεριδίων αγοράς, η ΑΤΗΚ κατέχει το 69% της λιανικής αγοράς κινητών υπηρεσιών. Η θέση της ΑΤΗΚ στην αγορά ενισχύεται περισσότερο από πρόσθετους παράγοντες όπως την έλλειψη αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος, τις σημαντικές οικονομίες κλίμακας και το γεγονός ότι είναι ένας πλήρως καθετοποιημένος οργανισμός με τη δυνατότητα να παρέχει όλο το φάσμα των τηλεπικοινωνιακών αναγκών των συνδρομητών της.

Σε περίπτωση μη ex-ante ρύθμισης της χονδρικής αγοράς πρόσβασης σε κινητά δίκτυα δημιουργείται το ενδεχόμενο αύξησης των χονδρικών τελών και διακριτικής τιμολόγησης μεταξύ των παροχέων. Υψηλότερα χονδρικά τέλη πρόσβασης σε κινητά δίκτυα θα οδηγήσουν σε υψηλότερα λιανικά τέλη για τους εναλλακτικούς παροχείς κατευθύνοντας έτσι τις επιλογές των συνδρομητών και επηρεάζοντας την ανάπτυξη των μεριδίων αγοράς και εν τέλει τα συμφέροντα των καταναλωτών.

Οι εναλλακτικοί παροχείς κινητής τηλεφωνίας (MVNOs, SPs, ESPs και Primetel) θα ήταν αδύνατον να προσφέρουν λιανικές τιμές χαμηλότερες ή αντίστοιχες με τους εγκατεστημένους παροχείς και αυτό θα λειτουργήσει ως σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τον παραδοσιακό παροχέα ο οποίος διαθέτει σημαντικά μεγαλύτερη συνδρομητική βάση από τους εναλλακτικούς παροχείς.

Η ex-ante ρύθμιση της χονδρικής αγοράς πρόσβασης σε κινητά δίκτυα για τη ΑΤΗΚ, θα λειτουργήσει ως αποτρεπτικός μηχανισμός για πρακτικές άρνησης της πρόσβασης σε χονδρικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου και της εθνικής περιαγωγής και θα αποτρέψει την επιβολή επαχθή όρων και προϋποθέσεων.

⁵⁶ Βλ. μεταξύ άλλων παρ. 27 των Κατευθυντηρίων Γραμμών.

4.7 Συμπέρασμα

Ο ΕΡΗΕΤ έχει διαμορφώσει την άποψη ότι στην αγορά πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας η ΑΤΗΚ έχει σημαντική ισχύ. Η σχετική ανάλυση οδηγεί στο συμπέρασμα αποτυχίας της αγοράς σε περίπτωση μη ρύθμισης των τελών πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας.

Με βάση την πιο πάνω ανάλυση και λαμβάνοντας υπόψη το Διάταγμα περί Καθορισμού Διαδικασιών Ορισμού και Ανάλυσης των Αγορών:

- Η ΑΤΗΚ πρέπει να καθοριστεί σαν οργανισμός με σημαντική ισχύ στην χονδρική αγορά πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας.

Μέρος 5 Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

5.1. Υφιστάμενη Ρύθμιση και Συνέπειες της

Στις 5 Μαρτίου 2010 το ΓΕΡΗΕΤ στα πλαίσια εξέτασης της υπό αναφοράς αγοράς, χονδρική αγορά πρόσβασης και προέλευσης κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, έχει εκδώσει σχετική Απόφαση Επιτρόπου με αρ. 216/2010 με την οποία επιβλήθηκε στην ΑΤΗΚ μεταξύ άλλων και η υποχρέωση για παροχή πρόσβασης σε παροχείς εικονικού δικτύου (MVNOs) και παροχείς κινητών υπηρεσιών (SPs και ESPs). Επακόλουθο της συγκεκριμένης ρυθμιστικής υποχρέωση ήταν η αδειοδότηση και η εμπορική δραστηριοποίηση των εταιρειών PrimeTel⁵⁷ και Cablenet⁵⁸ ως παροχείς MVNO το τέλος του 2011 και 2013 αντίστοιχα όπως και η αδειοδότηση άλλων εταιρειών που στόχο έχουν την μελλοντική δραστηριοποίηση ως παροχείς κινητών υπηρεσιών (SPs ή ESPs) ή και ως MVNOs. Ως έχει αναφερθεί και στο Μέρος 3 του παρόντος εγγράφου, η εταιρεία Primetel έχει αδειοδοτηθεί για ίδρυση και λειτουργία 3^{ου} δικτύου κινητής τηλεφωνίας. Στο παρόν στάδιο η εταιρεία βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο έως και την ανάπτυξη του δικού της δικτύου.

Η ρύθμιση των τελών πρόσβασης σε κινητά δίκτυα έχει επιτύχει ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε κατάχρηση διαπραγματευτικής ισχύος στην αγορά από την ΑΤΗΚ. Τόσο τα τέλη πρόσβασης όσο και οι όροι και οι προϋποθέσεις σύναψης της εμπορικής συμφωνίας μεταξύ των μερών για την παροχή των υπηρεσιών πρόσβασης καθορίζονται και στο σχετικό Υπόδειγμα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η δυνατότητα άσκησης διαπραγματευτικής ισχύος η οποία δυνατόν να πηγάζει από το μέγεθος του εγκατεστημένου παροχέα, να έχει αφαιρεθεί ώστε να έχουν αποφευχθεί οποιεσδήποτε στρεβλώσεις στην αγορά από τέτοια πιθανή συμπεριφορά. Παράλληλα, οι σταθεροί παροχείς μπορούν να ανταγωνίζονται τους κινητούς παροχείς εμπλουτίζοντας τα πακέτα υπηρεσιών τους με προϊόντα κινητών υπηρεσιών.

⁵⁷ Η εταιρεία Primetel βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο για μετεξέλιξη της σε MNO.

⁵⁸ Η εταιρεία Cablenet έχει εξαγοράσει την εταιρεία Lemontel.

Στο παρόν στάδιο οι νεοεισερχόμενοι παροχείς κινητών υπηρεσιών έχουν υπογράψει συμφωνίες πρόσβασης τόσο με την ΑΤΗΚ όσο και με την MTN. Με βάση τα δεδομένα που προκύπτουν στην Κυπριακή αγορά και στη βάση της μακροπρόθεσμης εξέτασης αγοράς που απαιτείται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου, η χονδρική αγορά πρόσβασης και προέλευσης (εκκίνηση) κλήσεων στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας ενέχει τα χαρακτηριστικά εκείνα που θα απαιτούσαν την συνέχιση της ex ante ρυθμιστικής παρέμβασης.

5.2. Εφαρμοστές Αρχές κατά την Επιλογή των Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων

Κατά την επιλογή των ρυθμιστικών υποχρεώσεων, επιβάλλεται όπως εφαρμοστούν συγκεκριμένες αρχές. Κατά αρχή, η επιλογή των ρυθμιστικών υποχρεώσεων πρέπει να ταιριάζει και να διορθώνει τα προσδιορισμένα προβλήματα που προκύπτουν ή δύναται να προκύψουν στην αγορά λόγω της σημαντικής ισχύς η οποία αναγνωρίστηκε στην αγορά. Περαιτέρω, η αρχή της αναλογικότητας πρέπει να αποτελέσει βασικό κριτήριο κατά την επιλογή των μέτρων. Για να διαπιστωθεί ότι το προτεινόμενο μέτρο είναι συμβατό με την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει η δράση που θα αναληφθεί να επιδιώκει θεμιτό στόχο, ενώ τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη του στόχου πρέπει να είναι τα απαραίτητα και τα κατά το ελάχιστο επαχθή. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση όπου συγκεκριμένες υποχρεώσεις θα αρθούν, τότε πρέπει να παρουσιαστούν σαφείς αποδείξεις ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις έχουν επιτύχει τον σκοπό τους και ότι είναι συνεπώς περιττές, δεδομένου ότι θεωρείται αποτελεσματικός ο ανταγωνισμός στη σχετική αγορά.

Ο ΕΡΗΕΤ κατά την επιλογή των προς επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων έχει καθήκον να λάβει υπόψη τους στόχους πολιτικής όπως αυτοί καταγράφονται στο άρθρο επίτευξη στόχων πολιτικής όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 8 της Οδηγίας Πλαίσιο:

- προώθηση του ανταγωνισμού στην προσφορά υπηρεσιών/δικτύων/σχετικών διευκολύνσεων ηλεκτρονικών επικοινωνιών,

- ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, και
- προώθηση των συμφερόντων των καταναλωτών.

Παράλληλα, ο ΕΡΗΕΤ έλαβε σοβαρά υπόψη τον κατάλογο των ρυθμιστικών υποχρεώσεων που δυνατό να επιβάλλονται σε παροχέα με ΣΙΑ (βλ. Μέρος 10 του Ν.112(I)/2004), καθώς και το έγγραφο «Revised ERG Common Position on the approach to Appropriate remedies in the ECNS regulatory Framework⁵⁹».

Επιπρόσθετα, στο άρθρο 8 της Οδηγίας Πλαίσιο αναφέρεται ότι οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα πρέπει να είναι κατάλληλες και αναλογικές σε σχέση με το πρόβλημα που έχει εντοπιστεί και να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις.

5.3. Προτεινόμενες Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις και Αιτιολόγηση

Η Οδηγία Πρόσβασης καθορίζει τις εξής κατηγορίες ρυθμιστικών υποχρεώσεων :

- (α) Υποχρέωση διαφάνειας (άρθρο 9), άρθρο 56 του Νόμου 112(I)/2004
- (β) Υποχρέωση αμεροληψίας (μη διάκρισης) (άρθρο 10), σύμφωνα με το άρθρο 57 του Νόμου 112(I)/2004.
- (γ) Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού (άρθρο 11), σύμφωνα με το άρθρο 58 του Νόμου 112(I)/2004
- (δ) Υποχρεώσεις Πρόσβασης και Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου (άρθρο 12) σύμφωνα με το άρθρο 59 του Νόμου 112(I)/2004,
- (ε) Υποχρεώσεις Ελέγχου Τιμών και κοστολόγησης (άρθρο 13) σύμφωνα με το άρθρο 60 του Ν.112(I)/2004.

Σύμφωνα με τα όσα έχουν προκύψει από τον ορισμό και την ανάλυση της αγοράς καθώς και την πιο πάνω ανάλυση των αποτελεσμάτων της υφιστάμενης ρύθμισης, η Κύπρος αποτελεί μία γεωγραφική αγορά για τη διαδικασία ρύθμισης της Αγοράς 15. Η έλλειψη ικανοποιητικού ανταγωνισμού, γεγονός το οποίο προκύπτει από την ανάλυση

⁵⁹ http://www.erg.eu.int/doc/meeting/erg_06_33_remedies_common_position_june_06.pdf.

της αγοράς και το δεδομένο ότι η αγορά δεν είναι αρκετά ανεπτυγμένη ώστε από μόνης της να καθορίζει τιμές, τέλη και όρους πρόσβασης σε δημόσια κινητά δίκτυα οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα υφιστάμενα μέτρα και ρυθμιστικές υποχρεώσεις πρέπει να διατηρηθούν.

Δεν υπάρχει στοιχείο /απόδειξη που να δείχνει ότι η αγορά έχει αναπτυχθεί σε τέτοιο επίπεδο έτσι ώστε να μην είναι απαραίτητες πλέον οι πιο πάνω αναφερόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

Ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι οι προαναφερθείσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις είναι κατάλληλες για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που εντοπίστηκαν στην ανάλυση αγοράς.

Δεδομένου του αποτελέσματος της αξιολόγησης του καθεστώτος της σχετικής αγοράς και του καθορισμού της ΑΤΗΚ, ως οργανισμού με ΣΙΑ,

ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι,

Στη ΑΤΗΚ οι ακόλουθες ρυθμιστικές υποχρεώσεις πρέπει να διατηρηθούν:

- i. Υποχρέωση Διαφάνειας, με τη δημοσίευση Υποδείγματος Παροχής Υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Νόμου
- ii. Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διάκρισης), σύμφωνα με το άρθρο 57 του Νόμου
- iii. Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού, σύμφωνα με το άρθρο 58 του Νόμου
- iv. Παραχώρηση Πρόσβασης και από κοινού Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου, σύμφωνα με το άρθρο 59 του Νόμου
- v. Υποχρέωση Έλεγχου Τιμών και προσφορά των σχετικών υπηρεσιών πρόσβασης σε συνθήκες κοστοστρέφειας, σύμφωνα με το άρθρο 60 του Νόμου

Ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι οι προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την αποτυχία στην αγορά, που εντοπίστηκε στην ανάλυση αγοράς.

Οι προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα ισχύσουν για την πρόσβαση και προέλευση (εκκίνηση) κλήσεων στα δημόσια κινητά δίκτυα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα Μέρη 3 και 4 του παρόντος εγγράφου.

5.4 Ειδικότερη Περιγραφή των Προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων

5.4.1. Υποχρέωση Διαφάνειας

Η υποχρέωση διαφάνειας υποχρεώνει τον παροχέα με ΣΙΑ, ΑΤΗΚ, να δημοσιεύσει υπόδειγμα προσφοράς πρόσβασης στο κινητό της δίκτυο με τους όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων και των τελών, αναφορικά με την παροχή της υπηρεσίας πρόσβασης σε κινητά δίκτυα. Εφαρμόζοντας την αρχή της διαφάνειας ο ΕΡΗΕΤ θα είναι σε θέση να αξιολογήσει κατά πόσον οι οργανισμοί με ΣΙΑ ανταποκρίνονται και στις υπόλοιπες υποχρεώσεις οι οποίες θα υποβληθούν.

Ο οργανισμός με ΣΙΑ, έχει την υποχρέωση να δημοσιεύσει τους όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων και των τελών, της υπηρεσίας πρόσβασης στο κινητό της δίκτυο. Η δημοσίευση αυτή οφείλει να επιτρέπει στον ΕΡΗΕΤ να αξιολογήσει κατά πόσο ο οργανισμός ανταποκρίνονται και στις υπόλοιπες υποχρεώσεις οι οποίες θα υποβληθούν. Μέσα στα πλαίσια του άρθρου 56 του Νόμου, ο οργανισμός με ΣΙΑ έχει υποχρέωση δημοσίευσης Υποδείγματος Προσφοράς Πρόσβασης στο Κινητό του Δίκτυο το οποίο θα περιλαμβάνει τις υπηρεσίες χονδρικής αγοράς πρόσβασης. Το Υπόδειγμα, οφείλει να είναι επαρκώς αναλυτικό, να περιγράφει τις σχετικές προσφορές διαχωρισμένες ανά στοιχείο καθώς και τους όρους πρόσβασης συμπεριλαμβανομένων των τιμών, προκειμένου τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να μην

πληρώνουν για ευκολίες που δεν είναι αναγκαίες για τη ζητούμενη υπηρεσία.

Το ειδικότερο περιεχόμενο και η δημοσίευση των εν λόγω Υποδειγμάτων Προσφοράς υπόκειται στο Περί Συμφωνιών Διασύνδεσης Διάταγμα του 2005 (Κ.Δ.Π.14/2005) και στο περί Καθορισμού των Διαδικασιών Επιβολής Τροποποιήσεων στα Υποδείγματα Προσφοράς Διασύνδεσης και στις Προσφορές Αναφοράς Πρόσβασης Διάταγμα του 2007 (Κ.Δ.Π.112/2007). Το Υπόδειγμα θα ελέγχεται από τον Επίτροπο σύμφωνα με τις διαδικασίες που περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία (Περί Καθορισμού διαδικασιών Επιβολής Τροποποιήσεων στα Υποδείγματα Προσφοράς Διασύνδεσης και στις Προσφορές Αναφοράς Πρόσβασης Διάταγμα του 2007, (Κ.Δ.Π.112/2007), και Περί Συμφωνιών Διασύνδεσης Διάταγμα, (Κ.Δ.Π.14/2005)).

Ο ΕΡΗΕΤ κρίνει ότι η υποχρέωση της διαφάνειας, στον βαθμό και τη μορφή που υφίσταται ήδη με βάση τις ισχύουσες διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας, πρέπει να διατηρηθεί για την ΑΤΗΚ.

5.4.2. Υποχρέωση Αμεροληψίας (Μη Διάκρισης)

Η ρύθμιση αυτή μπορεί να απαγορεύσει κάθε είδους διάκριση και καλύπτει οποιασδήποτε μορφή άνισης μεταχείρισης των πελατών μιας εταιρείας και αυτών των ανταγωνιστών της. Αναφορικά με την αγορά πρόσβασης σε κινητά δίκτυα, η απαγόρευση της διάκρισης θα επιτύχει την παροχή της υπηρεσίας σε όλους τους παροχείς κάτω από ίσους όρους και προϋποθέσεις. Η υποχρέωση για μη διακριτική μεταχείριση θα διασφαλίσει επιπρόσθετα από την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας και ομοιομορφία αναφορικά με το ύψος της τιμολόγησης. Η υποχρέωση της μη διάκρισης υπερισχύει της αρχής της κοστοστρέφειας για σκοπούς αποφυγής του φαινομένου συμπίεσης περιθωρίου.

Ο οργανισμός με ΣΙΑ, έχει υποχρέωση μη διάκρισης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 57 του Νόμου. Θα διασφαλίζει ότι παρέχει πρόσβαση στην σχετική υπηρεσία εφαρμόζοντας ισοδύναμους όρους σε ισοδύναμες περιστάσεις σε πρόσωπα που

παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες, και θα παρέχει υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές τους υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των εταιρών του.

Ο ΕΡΗΕΤ κρίνει ότι η υποχρέωση μη διάκρισης, στον βαθμό και τη μορφή που υφίσταται ήδη με βάση τις ισχύουσες διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας, πρέπει να διατηρηθεί για την ΑΤΗΚ.

5.4.3. Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού

Η υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού αναφορικά με τα στοιχεία του δικτύου τα οποία αφορούν αποκλειστικά την υπηρεσία πρόσβασης σε κινητά δίκτυα θα βοηθήσει ώστε να προβάλει τόσο τα στοιχεία κόστους της υπηρεσίας όσο και την κερδοφορία της συγκεκριμένης υπηρεσίας. Ο Επίτροπος δύναται να απαιτεί από τον οργανισμό με ΣΙΑ να καθιστά διακριτές και διαφανείς τις τιμές χονδρικής πώλησης και τις εσωτερικές του τιμολογήσεις προκειμένου να ελέγχεται, μεταξύ άλλων, η τήρηση της υποχρέωσης αμεροληψίας και να αποτρέπεται ενδεχόμενη παράνομη σταυροειδής επιδότηση.

Ο ΕΡΗΕΤ κρίνει ότι οι υφιστάμενες υποχρεώσεις λογιστικού διαχωρισμού δέον όπως διατηρηθούν για την ΑΤΗΚ. Οι διαδικασίες που ακολουθούν οι οργανισμοί με ΣΙΑ σε σχέση με την παρούσα υποχρέωση ορίζονται στο περί καθορισμού μεθοδολογίας υπολογισμού του κόστους και λογιστικού διαχωρισμού διάταγμα.

5.4.4. Παραχώρηση Πρόσβασης και Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου

Η υποχρέωση για παραχώρηση πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου είναι απαραίτητη ώστε να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα των δικτύων και η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς με εφαρμογή εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων παροχής

κινητών υπηρεσιών (MVNO, ESPs και SPs). Στα πλαίσια της πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου, εκτός από την χονδρική πρόσβαση σε παροχείς κινητών υπηρεσιών περιλαμβάνονται η υπηρεσία εθνικής περιαγωγής και η συνεγκατάσταση. Οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής της υπηρεσίας περιαγωγής περιγράφονται στο σχετικό Διάταγμα περί Εθνικής Περιαγωγής Κ.Δ.Π. 335/2013. Οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής της συνεγκατάστασης περιγράφονται στο σχετικό Διάταγμα περί παροχής Συνεγκατάστασης και από Κοινού Χρήσης Διευκολύνσεων Διάταγμα Κ.Δ.Π. 246/2013.

Ο ΕΡΗΕΤ κρίνει ότι η υποχρέωση για πρόσβαση και χρήση ειδικών ευκολιών δικτύου πρέπει να διατηρηθεί για την ΑΤΗΚ.

5.4.5. Υποχρέωση Ελέγχου Τιμών & Κοστολόγησης

Η κοστοστρεφής τιμολόγηση, δηλαδή η παροχή της υπηρεσίας τερματισμού σε τιμές βάσει κόστους είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική ώστε να αποτραπούν οποιοσδήποτε υπερβολικά υψηλές χρεώσεις πέραν του κόστους και εύλογου κέρδους, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί στρέβλωση στην αγορά λόγω υπερβολικών χρεώσεων. Ο ΕΡΗΕΤ θεωρεί ότι η διατήρηση της ρύθμισης των χονδρικών τελών πρόσβασης σε κινητά δίκτυα σε οργανισμού με ΣΙΑ διατηρεί τις θετικές συνέπειες στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας στην Κυπριακή αγορά.

Η υποχρέωση για κοστοστρεφή τέλη αφαιρεί τη δυνατότητα από τον παροχέα με ΣΙΑ να χρεώνει ψηλά τέλη πρόσβασης ώστε να αποτρέπεται η πρόσβαση στην αγορά κινητών υπηρεσιών στρεβλώνοντας έτσι τον ανταγωνισμό.

Επομένως, η διατήρηση της ρυθμιστικής υποχρέωσης για κοστοστρεφή τιμολόγηση θα λειτουργήσει προς όφελος του ανταγωνισμού και παράλληλα θα δημιουργήσει ισότιμο ανταγωνιστικό περιβάλλον μεταξύ των παροχέων κινητών υπηρεσιών.

Ο ΕΡΗΕΤ κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί στην ΑΤΗΚ ως προς την κοστοστρέφεια των τελών πρόσβασης στο κινητό της δίκτυο η χρήση της προσέγγισης Bottom-Up LRAIC ως σχετική μεθοδολογία κόστους. Η ΑΤΗΚ, αναφορικά με τα τέλη πρόσβασης στο κινητό της δίκτυο θα πρέπει να υιοθετήσει τα αποτελέσματα της εφαρμογής του κοστολογικού μοντέλου Bottom-Up LRIC. Μέχρι την ολοκλήρωση του μοντέλου και την εξαγωγή αποτελεσμάτων, τα χονδρικά τέλη πρόσβασης στο κινητό δίκτυο της ΑΤΗΚ θα καθορίζονται με βάση το υφιστάμενο κοστολογικό μοντέλο που διατηρεί ο οργανισμός (Top Down LRIC) όπως αυτό θα ελεγχθεί και θα επιβεβαιωθεί από τον ΕΡΗΕΤ.

Μέρος 6 Αξιολόγηση Επιπτώσεων Προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων

6.1 Επιπτώσεις στην Αγορά των Προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων

Η διατήρηση των υφιστάμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων διασφαλίζει την αδιάλειπτη παροχή των χονδρικών υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και ταυτόχρονα κατοχυρώνει τη δυνατότητα εκ των προτέρων παρέμβασης εκ μέρους του ΕΡΗΕΤ.

Ως έχει αναφερθεί στο παρόν έγγραφο η λειτουργία κινητών δικτύων χαρακτηρίζεται από διαθρωπικούς φραγμούς που σχετίζονται κυρίως με τα υψηλά κόστη (κόστος πλειστηριασμού, αδειοδότηση, ανάπτυξης δικτύου, κτλ). Οι προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις επιβάλλουν την πρόσβαση στο κινητό δίκτυο του εγκατεστημένου παροχέα, ΑΤΗΚ με ρυθμιζόμενους όρους και προϋποθέσεις ώστε νέοι παροχείς να έχουν τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν εμπορικά στην προσφορά υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας με εναλλακτικά επιχειρηματικά μοντέλα είτε ως Παροχείς Εικονικού Δικτύου είτε ως Παροχείς Κινητών Υπηρεσιών χωρίς να επωμιστούν τα υψηλά μη ανακτήσιμα κόστη τα οποία εμπλέκονται στην ανάπτυξη κινητών δικτύων. Επιπρόσθετα, αυτή η δυνατότητα δημιουργεί προοπτικές ανάπτυξης και για τους υφιστάμενους παροχείς σταθερών και ευρυζωνικών υπηρεσιών για εμπλουτισμό των εμπορικών τους πακέτων με τη συμπερίληψη υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας χωρίς την καταβολή εφάπαξ μη ανακτήσιμου κόστους για αναπαραγωγή της αναγκαίας υποδομής ενός κινητού δικτύου.

Η ρύθμιση των όρων και προϋποθέσεων παροχής της υπηρεσίας πρόσβασης σε κινητά δίκτυα αφαιρεί την προοπτική για πιθανές καταχρηστικές συμπεριφορές, όπως επιβολή μη εύλογων τιμών και όρων, άρνηση ή περιορισμός προσφοράς των εν λόγω υπηρεσιών ή εφαρμογή άνισων όρων σε ισοδύναμες περιπτώσεις με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες εταιρείες σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.

Ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι όλα τα προτεινόμενα ρυθμιστικά μέτρα διασφαλίζουν την διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην εθνική αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Παράρτημα Α – Ερωτηματολόγιο προς Παροχείς

Βλέπετε επισυναπτόμενο έγγραφο

«5. Παράρτημα Α - Ερωτηματολόγιο προς τους παροχείς.xls»

Παράρτημα Β – Απαντήσεις Παροχέων στο Ερωτηματολόγιο του Παραρτήματος Α (Εμπιστευτικό)

Βλέπετε επισυναπτόμενα έγγραφα

«6. Παράρτημα Β - Απαντήσεις ΑΤΗΚ.xls»

«7. Παράρτημα Β - Απαντήσεις ΜΤΝ.pdf»

«8. Παράρτημα Β - Απαντήσεις Lemontel.xls»

«9. Παράρτημα Β - Απαντήσεις Primetel.xls»

Παράρτημα Γ - Αποτελέσματα Έρευνας Καταναλωτών

Βλέπετε επισυναπτόμενο έγγραφο

«10. Παράρτημα Γ - Έρευνα Καταναλωτών»

Παράρτημα Δ – Γλωσσάριο

ΑΤΗΚ	Σημαίνει την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου
ΓΕΡΗΕΤ	Σημαίνει το Γραφείο Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΠΑ	Σημαίνει την Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού
ΕΕ ή Επιτροπή	Σημαίνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΡΑ	Σημαίνει Εθνική Ρυθμιστική Αρχή
ΣΙΑ	Σημαντική Ισχύς στην Αγορά
Σημαντική Ισχύς στην Αγορά	σημαίνει τον προσδιορισμό της θέσης που κατέχει ένας Παροχέας στην αγορά η οποία, είτε ατομικά είτε σε συνεργασία με άλλους Παροχείς, συνιστά μια θέση ισοδύναμη με τα νομικά κριτήρια βάσει των οποίων ορίζεται η δεσπόζουσα θέση σύμφωνα με την Κοινοτική νομολογία, συγκεκριμένα βρίσκεται σε θέση οικονομικής ισχύος, που επιτρέπει στον Παροχέα ή τους Παροχείς να συμπεριφέρονται, σε σημαντικό βαθμό, ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες της/τους και εν τέλει τους καταναλωτές. Ο προσδιορισμός ύπαρξης Σημαντικής Ισχύος στην Αγορά θα ισοδυναμεί με το συμπέρασμα ότι στην υπό εξέταση αγορά δεν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός,

Συνεγκατάσταση	Η παροχή από ένα παροχέα A σε ένα παροχέα B πρόσβασης σε υλική υποδομή (ιδίως φυσικό χώρο και φυσικές εγκαταστάσεις) η οποία επιτρέπει στον παροχέα B να εγκαταστήσει εξοπλισμό στις εγκαταστάσεις του παρόχου A
Συλλογική Δεσπόζουσα θέση	σημαίνει τις περιπτώσεις εκείνες όπου δύο ή περισσότεροι Παροχείς λειτουργούν σε μία αγορά, η δομή της οποίας θεωρείται ότι προσφέρεται για συντονισμένες ενέργειες, δηλαδή ενθαρρύνει την παράλληλη ή ευθυγραμμισμένη ανταγωνιστική συμπεριφορά. Προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθή ερμηνεία του ορισμού της έννοιας «συλλογική δεσπόζουσα θέση», πρέπει να ακολουθείται πιστά η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και τη σχετική πρακτική της Επιτροπής.
ΥΠΔ	Υπόδειγμα Προσφοράς Διασύνδεσης
2G	Second Generation
3G	Third Generation
GSM	Global System for Mobile Communications
MVNO	Mobile Virtual Network Operator
SMS	Short Message Service

Εξέταση Αγοράς ex15: Πρόσβαση και Προέλευση (Εκκίνηση) Κλήσεων στα Δημόσια Δίκτυα Κινητής Τηλεφωνίας

Έγγραφο Κοινοποίησης

24/03/2015